

Medijska reprezentacija trudnoće i majčinstva profesionalnih sportašica u hrvatskim online medijima

---

Kolombo, Lea

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:951958>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-05**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Lea Kolombo

MEDIJSKA REPREZENTACIJA TRUDNOĆE I
MAJČINSTVA PROFESIONALNIH SPORTAŠICA U
HRVATSKIM ONLINE MEDIJIMA

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

MEDIJSKA REPREZENTACIJA TRUDNOĆE I
MAJČINSTVA PROFESIONALNIH SPORTAŠICA U
HRVATSKIM ONLINE MEDIJIMA

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc.dr.sc. Dina Vozab

Studentica: Lea Kolombo

Zagreb

Rujan 2023.

Izjava o autorstvu

Izjavljujem da sam diplomski rad Medijska reprezentacija trudnoće i majčinstva profesionalnih sportašica u hrvatskim online medijima koji sam predala na ocjenu mentorici doc.dr.sc. Dini Vozab, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove. Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Lea Kolombo

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Teorijski okvir	3
2.1. Sport kao društveni aspekt.....	3
2.2. Status žena u sportu	5
2.3. Medijska reprezentacija sportašica	11
2.4. Trudnoća i majčinstvo profesionalnih sportašica	15
3. Ciljevi i svrha istraživanja	21
4. Metodologija	22
5. Rezultati	24
6. Rasprava	29
7. Zaključak	32
8. Popis literature	34
9. Popis ilustracija	36
10. Prilozi.....	37

1. Uvod

Sport je oduvijek bio sastavni dio društva te ga kao takvog treba i promatrati (Kraljić i Drnovšek, 2022: 41). Živimo u medijaliziranom svijetu gdje su sportaši medijski proizvod te kao takvi imaju veliku moć utjecaja na građanstvo te na društvo u cjelini. Sport je prvenstveno stvoren kao dominantno muška domena kojoj žene nisu smjele pristupiti. Integracija žena u sport bila je dugotrajan proces koji traje i dan danas. Naime, iako su žene zaštićene brojnim zakonima i aktovima koji promoviraju rodnu jednakost u sportu, žene i dalje nisu jednako tretirane kao njihovi muški kolege, a jedan od razloga je i nejednak tretman sportašica i otežan povratak karijeri nakon trudnoće (Planinić i Ljubičić, 2020: 136). Trudnoća kod profesionalnih sportašica nerijetko se pojavljuje tijekom profesionalne karijere te su promijene koje se događaju u životu profesionalnih sportašica potaknute trudnoćom od iznimno velike važnosti za tranziciju u majčinstvo i povratak profesionalnoj karijeri nakon samog poroda. Istraživanje o ispitivanju rodne ravnopravnosti u sportu dovelo je do zaključka da su neki od presudnih razloga za prijevremeni prekid profesionalne karijere sportašica trudnoća, osnivanje obitelji i majčinstvo (Planinić i Ljubičić, 2020: 152).

Trudnoća se s razlogom naziva i „drugo stanje“ te se tijelo žene u trudnoći mijenja i otežava kretanje, no brojne su studije potvrdile kako fizička aktivnost tijekom cijele trudnoće pridonosi boljem i bržem oporavku nakon samog poroda. Nadalje, profesionalne sportašice koje tijekom trudnoće ostaju aktivne koliko im tijelo dozvoljava, ranije se i efikasnije mogu vratiti profesionalnoj karijeri (Zaplatic Degač i Kuzmić, 2021: 219). Budući da se radi o nekolicini žena koje se nakon trudnoće odluče vratiti karijeri profesionalnog sporta, dovodi se u pitanje njihova medijska reprezentacija. Na samom početku poglavlja naglašeno je kako su sportaši jedni od nositelja medijskog društva te je lako zaključiti da način njihove prezentacije pridonosi boljem shvaćanju društva u cjelini. Kako onda sagledati društvo u kojemu se rijetko ili nikako ne piše o sportašicama koje su se nakon jedne ili više trudnoća odlučile vratiti profesionalnoj karijeri ili se pak o njima piše kao o majkama i gleda ih se kroz prizmu privatnog, umjesto profesionalnog života? Sportaši su uvelike medijski eksponirani te kao takvi imaju veliku mogućnost utjecaja na javno mnijenje. Mediji su kreatori javnog mnijenja te su oni ti koji dominiraju kulturnom ideologijom i imaju moć promijeniti ju. Seksizam i diskriminacija žena na temelju spola ima veliku ulogu u oblikovanju percepcije gledatelja sporta, pa jednako tako i na ambiciju žena za bavljenje sportom. Obrasci ponašanja koji se prikazuju u medijima

manipuliraju percepciju primatelja te im usađuju dominantan sustav vrijednosti (Mijatov i dr., 2020: 213).

Glavno istraživačko pitanje koje vodi ovaj rad je: Na koji su način profesionalne sportašice koje su majke reprezentirane u hrvatskim online medijima? Hipoteza koju ovaj rad pokušava potvrditi jest sljedeća: Profesionalne sportašice u razdoblju trudnoće ili koje su postale majke češće se pojavljuju u *lifestyle* nego u sportskim rubrikama. Važnost ovog rada jest upravo medijska prezentacija sportašica budući da se njih gleda pod povećalom te je svaki njihov korak medijski popraćen. Mnoge djevojčice odluče se baviti sportom upravo zbog nekih profesionalnih sportašica koje su obilježile neki sport te je sportašice važno adekvatno medijski pratiti (Planinić i Ljubičić, 2020: 152).

Metoda korištena u ovom istraživanju je kvantitativna analiza sadržaja u vremenskom razdoblju od 2020.-2023. godine na hrvatskim internetskim portalima Index.hr, i 24 sata.hr. Dio koji slijedi analizu sadržaja jest internetska anketa s 15 strukturiranih pitanja. Ovakav način strukturiranja istraživanja omogućava bolji uvid u medijsku reprezentaciju i javno mnijenje.

U teorijskom dijelu dominira pregled korištene literature te upoznavanje s potpunijim kontekstom istraživanja. Zatim slijedi metodološki okvir koji detaljno objašnjava korištene metode u ovom istraživanju. Slijedi istraživanje koje daje gotove informacije koje su prikupljene ovim istraživanjem, a njega slijedi rasprava u kojoj se dobiveni rezultati obrađuju i denotiraju te ih se povezuje sa samim kontekstom istraživanja. Na kraju slijedi zaključak koji sumira čitavo istraživanje i daje potpune informacije.

2. Teorijski okvir

2.1. Sport kao društveni aspekt

Sport je oduvijek bio dio društvenog života. Ljudi su se oduvijek bavili rekreacijom te sama važnost sporta proizlazi prvenstveno iz ljudske potrebe za tjelesnom aktivnošću. Svaki čovjek teži za kretanjama tijela te je primoran kretati se kako bi preživio. Ljudi su se od davnina bavili stočarstvom, prikupljanjem voća i povrća, lovom i ribolovom kako bi preživjeli, a sve te aktivnosti karakterizira fizička aktivnost. Fizička aktivnost ljudima je bila od egzistencijalne važnosti budući da su im navedene aktivnosti služile za preživljavanje, odnosno hranjenje. Na taj su način doveli do spoznaje da je fizička aktivnost neizostavan dio svakog čovjeka te se kao takva mora i promatrati. U moderno doba fizička se aktivnost izrazito smanjila, uvelike pojavom tehnologije i mogućnošću komuniciranja s nebrojeno mnogo ljudi odjednom bez obzira na lokaciju, te se ljudi u znatno manjoj mjeri rekreativno bave sportom, no to ne znači da ne konzumiraju sport. Naime, pojavom novih tehnologija ljudima se omogućava praćenje vrhunskih sportaša i sportašica na nebrojeno mnogo kanala i uređaja što dovodi do eksplozije sporta i njegove komercijalizacije.

Iako se moderni sport razvijao u 19. i 20. stoljeću, počeci sporta zadiru i u antičko vrijeme. Prvi su se sportovi razvijali u skladu sa sposobnostima njegovih sudionika te su primjerice bili strukturirani kao lov, jahanje, streljaštvo, bacanje koplja, trčanje ili tučnjava. Takve su se aktivnosti održavale u vrijeme mira, ali i u vrijeme rata što govori da je i u antičko vrijeme sport bio ključan aspekt društvenog života te je kao takav bio esencijalan za razvoj i napredak društva, ali i pojedinca (Kraljić i Drnovšek, 2022: 40). Naime, sport je u antičko vrijeme prvenstveno služio kao aktivnost od egzistencijalne važnosti te su prema takvim sposobnostima organizirali i igre. Igre su od davnina sastavni dio života čovjeka, a u antičko vrijeme bile su više od samih igara- bile su od esencijalne važnosti za preživljavanje te su baš iz tog razloga toliko bitne za čovječanstvo u cijelosti. Sport kao takav definiran je raznim definicijama, no sadržajno je svaki sport igra. Igra se može definirati kao slobodna akcija odvojena od svakodnevnog života i koja je kao takva lišena bilo kakve materijalne koristi te se odvija u određenom vremenu i prostoru, kao i prema unaprijed određenim pravilima (Huizinga, 1938, prema Caillois, 2011: 32). Nadalje, Caillois ponovno uzima Huizingino djelo *Homo Ludens* za potkrjepljivanje tvrdnji o povezanosti sporta i društva te govori kako društvo, odnosno kultura kao takva zapravo proizlazi iz sporta. Govori kako se sve kulturne manifestacije ugledaju na strukturu sporta, primjerice vojne taktike, pravna pravila, liturgije ili pak filozofske rasprave koje se strukturom poistovjećuju sa sportom budući da se sastoje od pridržavanja pravila, duha pronalaska i

odricanja (Caillois, 2011: 85). Takav način formiranja društvenih aspekata možemo pronaći i dan danas. Naime, sport kao društveni aspekt nastao je puno ranije nego primjerice političke stranke, a igrom slučaja, oba aspekata društvenog života imaju slično postavljena pravila, granice te temeljne obrasce ponašanja koje akteri poštuju i primjenjuju. Igra, odnosno sport, sastavni je dio društva. Sport kao takav izvor je radosti i rasonode zato što je dobrovoljan, slobodan i neizvjestan te igračima služi kao potpuni bijeg od svakodnevice i prilika za doček novog zanimljivog rezultata nekog okršaja. Za profesionalne sportaše i sportašice, dio sporta koji karakterizira rasonoda nestaje budući da je za njih ta igra zapravo posao te im je jednako tako od egzistencijalne važnosti, a od tog istog posla odmaraju se odabirući neku drugu igru, odnosno aktivnost, koja će im pružiti rasonodu i bijeg od svakodnevice (Caillois, 2011: 73). Ljudi su oduvijek težili rasonodi te bijegu od svakodnevnih obaveza te su smišljali razne igre kako bi se zabavili. Te su igre tijekom vremena mijenjale dio svojih pravila i načina igranja, no neke su postale Olimpijskim sportovima te se koriste i dan danas kako u zabavne, tako i u profesionalne svrhe.

Sport je sredstvo za discipliniranje instinkata- fizička aktivnost urođena je u svakog čovjeka, a tjelesna aktivnost uči čovjeka kako obuzdavati i kontrolirati vlastite pokrete. Jednako tako, sport je važan za institucionalni razvoj društva te doprinosi njegovoj kulturi te je jednako tako i odraz iste (Caillois, 2011: 82). Igra, odnosno sport, svojim pravilima uči igrača kako se ponašati tijekom igre, što ujedno znači i obuzdavanje i usmjeravanje pokreta tijela kako bi u igri, ili sportu, pobijedio. Upravo dio obuzdavanja pokreta iznimno je važan jer potiče razvoj mentalnih, emocionalnih i psihičkih sposobnosti kod aktera te djeluje na pojedinca, kao i na društvo u cijelosti budući da se komunikacijom prenose ključni aspekti određene igre ili sporta. Važnu komunikacijsku ulogu imaju upravo sportski interesi koji stvaraju veze među ljudima na psihološkoj, političkoj i ekonomskoj dimenziji. Sukladno tom fenomenu sporta koji omogućuje poistovjećivanje osoba bez prethodnih zajedničkih osobina, sport je u suvremenim teorijama postao predmetom zanimanja najšire javnosti te je kao takav izložen neprestanoj medijskoj pozornosti. Mediji reprezentiraju društvo u cjelini, pa tako i sport te je sukladno tome, sport ujedno i preslika prirodnoga stanja društva (Planinić i Ljubičić, 2020: 134). Sport je putem tehnologije dostupan na raznim kanalima i uređajima te je uvelike praćen. Kako mediji reprezentiraju sport i njegove aktere preslika je društvenog stanja.

Sport uvelike utječe na društvo i društvene promjene te jednako tako stvara nove trendove koje neizbježno prati čitav svijet pod utjecajem medija. Povezanost sporta i kapitala može se očitati kroz sponzorske ugovore profesionalnih sportaša, kladionice koje zarađuju isključivo od sporta

te reklamne spotove u kojima su glavni akteri sportaši. Sport ima mogućnost privlačenja ulaganja kojima nije prvobitni cilj ekonomski, već prestiž, kredibilitet ili pak samo zabava što je vidljivo na primjeru brojnih privatnih sportskih klubova (Planinić i Ljubičić, 2020: 134-135). Sport je postao mnogo više od same fizičke aktivnosti, on je obuzeo čitav svijet. Sportski akteri i akterice zauzimaju ogroman dio medijskog prostora te samim time imaju veliku moć kreiranja javnog mnijenja te prenošenja poruka. Sportaši su u eri tehnologije ujedno postali i heroji, zvijezde, te ih mediji kao takve i prikazuju. Oni su ujedno i društveni fenomen te ih kao takve treba i promatrati.

Sport je duboko ukorijenjen u društvo, a pojavom tehnologije i novih medija postaje društveni fenomen, kao i njegovi akteri. Sportski akteri pojedinci su s kojima se društvo poistovjećuje, a reprezentacija sportaša i sportašica od krucijalne je važnosti za društvo u cjelini budući da su mediji snažan alat za oblikovanje javnog mnijenja. Takva vrsta medijskog prenošenja ili alijenacije, otuđenja, često završava obuzimanjem čitave generacije. Zahvaljujući medijima, lica sportaša svugdje su prisutna te se publika nerijetko poistovjećuje s istima. Obožavatelji imitiraju svoje heroje načinom odijevanja, hoda, frizurom, dresovima i slično te žele postati baš kao oni ne uzimajući u obzir da ta alijenacija zapravo može biti vrlo štetna ukoliko medijski prikazi aktera nisu dolični i nepristrani (Caillois, 2011:147). Sport prati čitav svijet te je način reprezentacije sportaša od iznimne važnosti za društvo u cjelini.

2.2. Status žena u sportu

Sport je dugo funkcionirao kao područje društvenog života kojim su dominirali heteroseksualni muškarci. Srž muške odgovornosti bilo je zaštititi ženu, a sport se koristio kao sredstvo dokazivanja dominacije i muškosti. Maskulinitet sporta zapravo je proizvod načina njegova razvoja i načina na koji je institucionaliziran. Ideologija samog sporta povezuje se uz maskulinitet i dominaciju koji se sukladno tome, izjednačavaju s heteroseksualnim muškarcima budući da je sport opsežno maskuliniziran samom poviješću muške kontrole i dominacije nad tim aspektom društvenoga života. Muškarci ne samo što su dominirali sportom, već su ga i kontrolirali te koristili u svoje svrhe i oblikovali kako njima pogoduje. Kao posljedica takve strukture ovog društvenog aspekta, vidljive su brojne nejednakosti inherentne u sportskim strukturama (Planinić i Ljubičić, 2020: 136).

Status žena u sportu oduvijek je bio sporan. Sport je u ranijim razdobljima razvoja prvenstveno bio namijenjen muškarcima kako bi muškarci pokazivali dominaciju i želju za pobjedom, dok je ženama bio zabranjen pristup. Prve Olimpijske igre održane su 776 g pr.kr. te su se nastavljale odvijati do današnjeg dana. U samim počecima Olimpijskih igara koje su ujedno i kruna sporta, glavni akteri bili su muškarci koji su jedini smjeli pristupiti natjecanju. Ne samo da ženama nije bilo dozvoljeno sudjelovanje u igrama, već je bilo zabranjeno i gledanje samog natjecanja pod uvjetom smrtne kazne. Ujedno su postojale i *Herine igre* koje su se odražavale u čast Zeusovoj ženi, Heri, te su na tim igrama nastupale isključivo neudane mlade žene. Žene koje su bile udane nisu smjele prisustvovati događaju. Kao prva žena koja je osvojila Olimpijske igre uzima se Cynisca. Naime, ona nije direktno osvojila Olimpijadu budući da je ženama bilo strogo zabranjeno prisustvovanje takvom događaju, ali budući da je bila izuzetno privilegirana, posjedovala je bojna kola te je iznajmila vozača koji je osvojio igre za nju (Kraljić i Drnovšek, 2022: 44-45). O položaju žena u sportu prvenstveno govori puno činjenica da ne samo što nisu smjele sudjelovati u igrama, već je i njihova prisutnost među gledateljima bila zabranjena pod prijetnjom smrtne kazne. Nadalje, mnogo govori i podatak da je prva žena koja je pobijedila u igrama zapravo platila vozača koji se utrkiavao u njeno ime (Kraljić i Drnovšek, 2022: 44-45). Budući da je bila privilegirana i bogata, bila je u mogućnosti na neki način sudjelovati u igrama, no sama činjenica da je pobijedila novcem, a ne atletskim sposobnostima dovodi dvije stvari u pitanje. Prva je degradacija žena na sportskim događajima, a druga je financijska pobjeda koja se u svim principima kosi s primarnim načelima sportskih događaja u kojima pobjeđuju najbolji.

Nadalje, otac modernih olimpijskih igara, Baron de Coubertin, postavio je čvrste temelje za žene u sportu. Naime, on je smatrao kako je integracija žena u sportu nepraktična, nezanimljiva, ružna i na kraju potpuno pogrešna. Moderne Olimpijske igre započele su 1896, te sukladno željama njihovog voditelja, žene nisu smjele prisustvovati i sudjelovati u natjecanju (Kraljić i Drnovšek, 2022: 46). Ovakvi temelji i degradacija ženske populacije uvelike utječu na današnji način razumijevanja žena u sportu. Godine 1900., Olimpijske igre održale su se u Parizu te je na tim igrama sudjelovala prva žena, Švicarka Héléne de Pourtalès te je ujedno i postala prva ženska pobjednica Olimpijskih igara u mješovitoj posadi za jedrenje. Nadalje, žene su prvi put službeno mogle nastupiti na Olimpijskim igrama 1928. godine, i to isključivo u trčanju, a kasnije i u tenisu i golfu (Kraljić i Drnovšek, 2022: 46). Gotovo je nevjerovatno za povjerovati kako je prva žena pobijedila na Olimpijadi tek početkom 20.stoljeća dok su muškarci redovno pobjeđivali na igrama čak 700 godina prije Krista. Ovaj podatak dodatno pojašnjava veliku razliku među spolovima u sportu koja je oduvijek bila prisutna, a nije nestala ni do današnjeg

dana. Jednako tako, važna je činjenica kako su žene na modernim olimpijskim igrama mogle sudjelovati tek 30-ak godina nakon muškaraca. Žene su se u timskim sportovima poput košarke ili rukometa smjele takmičiti tek početkom 20.stoljeća i to uz posebna pravila prilagođenih ženama zbog prevladavanja mišljenja o ženinom krhkosti i ranjivosti (Bartoluci i Baršić, 2020: 99).

Na početku uključivanja žena u natjecanjima na Olimpijskim igrama, neki su se muškarci prerašavali u žene i nastupali na igrama. Budući da su prijevare bile otkrivene, organizatori Olimpijskih igara u Berlinu 1936. godine odlučili su provoditi verifikaciju spola na sprinterici Helen Stephens koja je osvojila zlatnu medalju (Kraljić i Drnovšek, 2022: 46). Na ovaj se način nastavila degradacija žena. Naime, sve je započelo zabranom sudjelovanja i gledanja događaja, a u trenutku kada su žene dobile mogućnost biti dio Olimpijskih igara i na njima sudjelovati, počeli su ih ispitivati bolnim i degradirajućim testovima kako bi se utvrdilo da one doista jesu žene budući da je i dalje prevladavalo mišljenje kako je žena koja je dobra u sportu, muške građe. Jednako tako, vrlo je važno postaviti paralelu s muškarcima- naime, muškarci se nisu dodatno testirali kako bi dokazali svijetu svoju muškost za sudjelovanje na Olimpijskim igrama, dok su žene s druge strane bile podvrgavane brojnim testovima i neugodnim situacijama kako bi potvrdile svoju ženskost. Službeno potvrđivanje spola počelo je 1968. godine te se koristilo isključivo za potvrđivanje ženskog spola, drugim riječima provodilo se isključivo na ženama. Sportašice koje su prošle test, dobile bi dokument sličan putovnici koji su nazivali „karta ženstvenosti“. Ovakva je procedura nedvojbeno bila sramotna, degradirajuća i nerijetko bolna za žene koje su joj se morale podvrgavati (Kraljić i Drnovšek, 2022: 47). Ovakve bolne i neugodne prakse za žene ubrzo su završile, no činjenica da su žene u sportu i dalje inferiorne ostaje. Iako su se prakse donekle promijenile, ostaje nasljeđe ljudi koji su kreirali suvremeni sport te ujedno oblikovali sportsku kulturu koja je prisutna i dan danas (Planinić i Ljubičić, 2020: 136).

Stereotipi su ključan čimbenik u oblikovanju javnog mnijenja, a stereotipi o ženama u sportu prisutni su oduvijek. U patrijarhalnom društvu muškarci se smatraju dominantnima te se bavljenje sportom i fizičkim aktivnostima podrazumijevalo isključivo za muškarce, dok su žene u fazu integracije u sport krenule puno kasnije. Taj put prilagođavanja nije bio nimalo lak, te se žene i danas bore s brojnim preprekama koje se nalaze na putu sportašica ka njihovom uspjehu. Godine 1995. usvojen je UNESCO-ov *Internacionalni pravilnik za fizičku edukaciju* u kojem se nalaže kako svaki čovjek ima pravo na fizičku edukaciju bez obzira na etničku pripadnost, spol, rasu, religiju, seksualnu orijentaciju, jezik ili političku orijentaciju (Kraljić i Drnovšek,

2022: 48). Nakon više od pola stoljeća integracije žena u sport, donesena je UNESCO-va povelja koja omogućava jednak pristup sportu, dok primjerice za bijele muškarce to nikad nije bio problem. Oni su oduvijek dominirali svijetom i kulturom te samim time i svim društvenim aspektima, konkretno sportom.

Rodna ravnopravnost jedna je od borbi koja se još uvijek vodi. Naime, iako postoje brojni pravilnici koji zagovaraju jednakost, situacija u praksi još uvijek nije idealna, iako je nedvojbeno bolja nego što je bila prošlog stoljeća. Jednako tako, postoje i brojne smjernice koje sportske saveze i klubove obvezuju na suzbijanje diskriminacije, a najvažnija stvar koju mogu napraviti jest upravo podizanje svijesti o diskriminaciji te edukacija o istoj, budući da djela diskriminacije sežu u sve pore sporta, od sudjelovanja i trenerskih pozicija do uprave (Planinić i Ljubičić, 2020: 133-134). Dolazak do ravnopravnosti u svim aspektima sporta opsežan je i zahtjevan proces koji prvenstveno iziskuje edukaciju o problematici i razjašnjenje dosadašnjih praksi degradacije i načina na koje se ona postiže. Prije svega, potrebno je uzeti u obzir kako se u suvremenom ženskom sportu stavlja naglasak na tijelo žene kao dekorativno i pasivno, što se direktno kosi sa sportom koji zahtjeva aktivno i funkcionalno. Objektivizacija ženskog tijela u sportu odvrća pozornost od profesionalnosti sportašica te ih direktno degradira i ponižava. Kroz samu povijest sporta, pojavila su se tri najčešća argumenta za degradaciju žena u sportu: medicinski, estetski i socijalni argument (Planinić i Ljubičić, 2020: 133-134). Medicinski argument vukao je korijene iz fraze da je žensko tijelo nesposobno za fizičku aktivnost koja bi ženama mogla značajno naštetiti. Nadalje, estetski argument poticao je argument da žene koje se bave sportom nisu lijepe te da gube svoju ženstvenost baveći se dominantno muškim poslom. Posljednji argument je onaj socijalni koji postavlja argument da su kvalitete i ponašanja vezane za sport u direktnoj oprečnosti s ponašanjima koje se od žene zahtijevaju, odnosno sa ženstvenošću (Planinić i Ljubičić, 2020: 137). Važno je uzeti u obzir ironičnost medicinskog argumenata koji tvrdi kako sport nije ženski teritorij jer je ženino tijelo nesposobno za takvu vrstu fizičke aktivnosti, budući da je sam porođaj teško naprezanje koje iziskuje veliku snagu, čak i veću od one koja je potrebna za vrstu fizičke aktivnosti koji nisu bile predviđene za žene (Maskalan, 2018: 290). Argumenti koji su se koristili za degradaciju žena u sferi sporta također imaju velike posljedice na motivaciju djevojčica i žena za bavljenje profesionalnim sportom i općenitim sudjelovanjem žena u sportu. Sama ideja o sudjelovanju žena u sportu još uvijek je oprečna tradicionalnim vrijednostima koje zagovaraju argument da žene u sportu nisu kompatibilne sa ženinom ulogom u društvu. Tako danas postoje kolokvijalno poznati „muški“ i „ženski“ sportovi. Pod domenom muškog sporta smatraju se boks ili nogomet, koji

podrazumijevaju snagu, dok su ženski sportovi primjerice gimnastika ili plivanje koji podrazumijevaju fleksibilnost i spretnost (Planinić i Ljubičić, 2020: 137-138). U prilog ovim činjenicama ide i istraživanje o gledanosti Olimpijskih igara u Rio de Janeiru 2016. godine. Dobiveni rezultati istraživanja pokazali su najveći postotak prikazivanja ženske gimnastike, te potom plivanja, trčanja i odbojke na pijesku. Zanimljiva je činjenica da su 98% programa koji je prikazivao ženske sportašice prikazivao sportove koje su „prikladni ženama“ (Coche i Tuggle, 2017: 7-8). Istraživanje provedeno 2017. godine potvrđuje činjenicu kako je jaz među dominantno muškim i ženskim sportovima još uvijek prisutan unatoč brojnim pravilnicima o rodnoj ravnopravnosti. Iako je rodna ravnopravnost u mnogim zemljama propisana zakonima, u praksi su tradicionalne vrijednosti i dalje prisutne i reprezentiraju se putem medija.

Stereotipi o ženama u sportu dio su tradicionalnih društvenih vrijednosti te imaju dalekosežne posljedice na motivaciju djevojčica i žena za bavljenje sportom. Tradicionalni rodni stereotipi baziraju se na temeljnoj pretpostavci koja kaže da su žene nježnije i osjetljivije u odnosu na muškarce te su te osobine oprečne osobinama agresivnosti i dominantnosti koje podrazumijeva sport. Negativni rodni stereotipi utječu na poimanje stvarnosti te su uzročno posljedična veza s lošijom pozicijom žena u sportu u odnosu na muškarce. Istraživanje provedeno nad djevojčicama i dječacima koji se bave rukometom pokazuje veliko pojavljivanje stereotipa i od najmlađe dobi (Greblo Jurakić i dr., 2021: 82). Ispitivanje sudionika istraživanja pokazuje da su učitelji tjelesne i zdravstvene kulture često prvi doticaj s rodnim stereotipima u sportu. Nadalje, rezultati istraživanja pokazuju kako se djevojčice češće nego muškarci susreću s rodnim stereotipima o ženstvenosti, pretjeranoj grubosti sporta ili pak frazom da ženski sport nije pravi sport. Većina ispitanika primjećuje razlike u vrednovanju ženskog i muškog sporta te razumiju da postoje velike razlike na temelju spola (Greblo Jurakić i dr., 2021: 82-93). Iako se žene u današnje vrijeme mogu baviti bilo kojim sportom, jednako kao i muškarci, razlika između muškaraca i žena u sportskom svijetu više je nego očita. Ta se razlika prvenstveno očituje u razlici među plaćama gdje dominiraju muškarci, u dostupnosti sportskim ugovorima gdje također dominiraju muškarci te u medijskoj pozornosti kojom ponovno dominiraju muškarci. Stereotipno prikazivanje ženskih sportašica očituje se u činjenici da sportašica može biti na najvećem nivou u sportu i imati odlične sponzorske ugovore, no njen će uspjeh biti zasjenjen fizičkim izgledom (Planinić i Ljubičić, 2020: 151-152).

Dominantno je mišljenje kako su žene koje se bave tradicionalno „muškim“ sportovima, muškobanjaste. Mlade djevojke koje se žele baviti sportom susreću se s brojnim preprekama i ideologijama koje im se putem nameću. Nogomet je sport koji je oduvijek smatran „muškim

sportom“ te je kao takav bio velika barijera za uključivanje žena. U nogometnom su svijetu žene diskriminirane na više različitih načina. Čak i nakon integracije žena u nogomet, njihova vidljivost izuzetno je niska. Patrijarhalni obrasci ponašanja dominantni su u sportskom svijetu, no najočiti su u timskim sportovima koji se tradicionalno smatraju muškim, odnosno nogometu i rukometu. Takvi obrasci ponašanja utječu na produbljivanje stereotipa i na seksualizaciju i objektivizaciju sportašica. Ženski nogomet kao Olimpijski sport usvojen je tek 1996. godine (Bartoluci i Baršić, 2020: 102). Važno je naglasiti kako su nogometašice izrazito manje plaćene nego muškarci, gledanost ženskog nogometa izrazito je niska u usporedbi s muškim nogometom, sponzorski ugovori su puno slabiji u odnosu na sponzorske ugovore nogometaša, rijetko se pojavljuju u medijima dok nogometaši pune medijske rubrike i priloge, no ono što je najvažnije, okružene su brojnim stereotipima te nemaju podršku okoline za nastavak bavljenja nogometom (Bartoluci i Baršić, 2020: 98). Velike razlike u plaćama između sportaša i sportašica u najgledanijim sportovima iznose 50:1 u korist muškaraca, što znači da je jedan sportaš 50 puta više plaćen nego sportašica za isti posao. U prilog tome govori i podatak iz 2020. godine u kojem se od 100 najplaćenijih sportaša i sportašica nalaze samo dvije žene-tenisačica Naomi Osaka na 33.mjestu te tenisačica Serena Williams na 39. mjestu (Bartoluci i Baršić, 2020: 102).

Više od stoljeća, žene su u sportskim natjecanjima prisutne kao navijačice. Fenomen navijačica najviše se povezuje sa Sjedinjenim Američkim Državama i njihovim načinom organiziranja sportskih događaja. Navijačice su, naime, periferni dio sportskih događaja te kao takve stvaraju kult tijela u suvremenim sportskim događajima kroz seksualizaciju i objektivizaciju navijačica. Ključan aspekt svakog sportskog događaja upravo je performans navijačica koji je postao fenomen te je duboko ukorijenjen u ideologiju sporta i njegovu povijest te poteže pitanja instrumentalizacije i objektivizacije ženskog tijela (Mijatov i dr., 2020: 233-235). Postojanjem ovakve vrste konzumerizma dodatno se pogoršava slika žena u sportu te se gledateljima sportskih događaja indirektno žena prezentira kao objekt. Naglašava se da žene u sportu služe isključivo za zabavu gledateljima te se automatski umanjuje profesionalnost plesačica i isključivo ih se seksualizira. Ženski sport kao takav degradira se te se umanjuje vrijednost navijačica iako su i one zaslužne za sportski spektakl te su veliki dio samog sportskog događaja. Važno je napomenuti kako je upravo fenomen navijačica zaslužan za trivijalizaciju i marginalizaciju ženskog lika u sportu. Navijačice koje zabavljaju gledatelje tijekom stanke sportskih događaja većinom su oskudno obučene te predstavljaju objekte koje većinska publika događaja, muškarci, gledaju kako bi popunili vrijeme dok čekaju „pravi“ događaj što daje

dojam institucionalnog konzervativizma gdje se žene svrstava na drugo mjesto u sportskim događajima te ih se seksualizira, objektivizira i vulgarizira (Mijatov i dr., 2020: 238).

Sport je širok spektar koji ne uključuje samo sportašice, navijačice, već i trenerice. Zahvaljujući dalekosežnim posljedicama patrijarhalne ideologije, zastupljenost žena kao sportskih trenerica vrlo je niska. Iako je naobrazba gotovo jednaka za muškarce i žene, vrlo je teško naići na žensku trenericu, a još teže naći žensku trenericu neke momčadi (Mijatov i dr., 2020: 238). Izvješće o ravnopravnosti spolova u europskom sportu izvijestilo je kako vodeće pozicije u hrvatskom sportu zauzimaju muškarci (Bartoluci i Baršić, 2020: 103). Predsjednici sportskih organizacija olimpijskih sportova čine 35 organizacija u kojima je 89% predsjednika te samo 11% predsjednica. Trenerice rekreativnih sportova u hrvatskoj čine 22%, a situacija postaje ozbiljnije u profesionalnim sportovima gdje samo 13% čine trenerice (Bartoluci i Baršić, 2020: 103).

2.3. Medijska reprezentacija sportašica

Mediji su od iznimne važnosti za svaki aspekt života, pa tako i za sport te su neizostavni dio kreiranja i prezentiranja sportskih događaja. Medijska je dramaturgija sastavni dio medijskog izvještavanja. Medijsko izvještavanje prolazi kroz mnoštvo aktera, a neki koji sudjeluju u istome jesu komentatori, moderatori i stručnjaci. Mediji, kao takvi, stvaraju sportske zvijezde i idole što postižu personalizacijom sportskih događaja. Mediji su ključni u odluci koji će se sportovi i na koji način prikazivati u javnosti, a sportovi u kojima sudjeluju žene slabo su medijski zastupljeni (Planinić i Ljubičić, 2020: 135). Žene su stoljećima bile rodno diskriminirane u svim aspektima života, pa tako i u sportu. Godine borbe za rodnu jednakost donijele su ženama mogućnost sudjelovanja u sportu, no samo sudjelovanje sa sobom nije donijelo i jednaku medijsku pažnju i jednak način reprezentiranja žena i muškaraca u sportskim događajima. Iako su žene izborile mogućnost sudjelovanja te su napisani brojni zakoni i pravilnici koji obvezuju ravnopravnost spolova u sportu, i dalje postoji jaz između ženskog i muškog sporta što se može očitati u mnogim činjenicama, no ponajviše u medijskoj reprezentaciji, odnosno zastupljenosti ženskih sportašica u medijima (Planinić i Ljubičić, 2020: 151).

Razlika u reprezentaciji ženskog i muškog lika u medijima izrazito je velika, a budući da je u reklamnoj industriji glavna funkcija ženskog tijela privlačenje pozornosti, većinom je to slučaj i u reprezentaciji sportašica. O sportašicama se piše drugačije nego o sportašima. Naime,

sportašice u medijima često nisu prikazane u profesionalnoj ulozi kao što je to slučaj s muškarcima koje se veliča u sportu, već su one prikazane kao osobe vrijedne pažnje isključivo zbog izgleda što govori o dvostrukim standardima za žene i muškarce u sportu. Žene u medijskoj reprezentaciji u sportu svode se na objekt te se često stavlja naglasak na seksualizaciju i fizički izgled sportašica (Bartoluci i Baršić, 2020: 106). Jedan od glavnih razloga zašto su žene zapostavljene u medijskoj reprezentaciji je taj što se sport u kojem sudjeluju žene smatra dosadnim, neprivlačnim i manje unosnim (Maskalan, 2018: 286). Muškarci su kroz sport u medijima prikazani kao snažni, mišićavi i dominantni dok je kod žena situacija drugačija. Naime, žene su u medijima svedene na određene dijelove tijela te su predstavljane kao ideal ljepote te se njihova pojava najčešće koristi kao alat za prodaju proizvoda. Budući da se suvremeni čovjek nalazi u krizi identiteta, često su mediji glavni čimbenik za poistovjećivanje s nekime ili nečime. Prikazujući arhetipske osobine muškaraca i žena te naglašavajući fizički izgled i ljepotu, čovjek može zaključiti kako jedino može biti uspješan ukoliko je fizički privlačan. (Mijatov i dr., 2020: 213-214). Upravo je iz tog razloga sport vrlo bitan u medijskom izvještavanju. Naime, žene koje se bave sportom fizički su snažnije, a ta snaga se konkretno kosi sa ženstvenošću koja se ženi nameće kao osnovna karakteristika. Zapostavljanje sportašica u medijskom izvještavanju bazira se na dominantnoj pretpostavci kako sportašice nisu privlačne što direktno utječe na seksizam i rodnu diskriminaciju žena u sportu.

Coche i Tuggle (2017) objavili su zanimljivo istraživanje koje je pratilo američku televizijsku kuću NBC i njihovo prikazivanje američkih sportaša i sportašica na Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru 2016. godine. Na Olimpijskim je igrama sudjelovalo više žena nego muškaraca te su Amerikanke bile uvjerljivo uspješnije po broju ukupnih medalja, kao i po broju zlatnih medalja. Iako je prijenos olimpijskih igara bio jedan od najgledanijih događaja u povijesti, medijsku su kuću stručnjaci kritizirali zbog seksizma (Coche i Tuggle, 2017: 1). Da su uspjesi sportašica ili njihova brojnost bili jedini kriteriji za medijsku pažnju, Amerikanke bi svoje sunarodnjake prestigle u postocima prikazivanja na televizijskom programu, no to nije bio slučaj 2017. godine. Gledajući medalje, svaka peta medalja osvojena od strane Amerikanki je ona osvojena u kontaktnom sportu, a koji je činio svega 15 minuta cjelokupnog programa posvećenom olimpijskim igrama (Coche i Tuggle, 2017: 8).

Postoji nekolicina sportova koji se generalno smatraju ženskima, a kao potvrda tomu govori činjenica kako je ženska odbojka na pijesku zauzela puna četiri sata na NBC-evom programu prikazivanja Olimpijskih igara u Rio de Janeiru, dok je muška odbojka zauzela svega 36 minuta

programa. Osim odbojke na pijesku, još su samo četiri sporta ušla u značajniju statistiku prikazivanja na NBC-u, a to su redom gimnastika, plivanje, trčanje i ronjenje koji su dobili više od četiri minute programa u cjelokupnom prikazivanju Olimpijskih igara. Čak 98% prikazanog ženskog sporta činili su sportovi koji su kolokvijalno prihvatljivi za žene (Coche i Tuggle, 2017: 7-9). Takav način prikazivanja ženskog sporta degradirajući je i seksistički te poziva na dominantno mišljenje kako ženski sport nije važan niti medijski zanimljiv što je duboko ukorijenjeno u institucije koje prezentiraju takva mišljenja te ih još više ukorjenjuju u obrasce društva. Jedna od činjenica koja podupire tvrdnju o degradaciji žena je ta koja govori kako je od 11 bivših sportaša koji su davali izjave, samo jedna bila žena (Coche i Tuggle, 2017: 9). Što se tiče govornika, muškarci su se pojavili 544 puta, dok su se žene pojavile svega 104 puta što čini veliku razliku kao i kod voditelja programa gdje su muškarci također dominirali i bili prisutni u 78% slučajeva, dok su žene bile voditeljice u samo 22% slučajeva (Coche i Tuggle, 2017: 12).

Još jedno istraživanje baziralo se na medijskoj reprezentaciji žena u sportskim događajima, a rezultati su bili vrlo slični onima iz prethodno spomenutog istraživanja. Glavna razlika ova dvaju istraživanja je u obliku medija. Naime, u istraživanju Cochea i Tugglea iz 2017. godine glavni predmet analize bila je televizija, dok je za Cocheovo istraživanje iz 2015. godine predmet analize bio internet. Razlog tomu je što tradicionalni mediji imaju ograničeno vrijeme i sadržaj kojeg mogu emitirati, dok je internet bez takvih restrikcija i ograničenja. Upravo iz tog razloga bitno je konstatirati kako su žene i na internetskim portalima degradirane, a činjenica koja tu tvrdnju potkrjepljuje je ta da se muškom sportu dalo dvostruko više medijskog prostora, odnosno 48% dok je ženski sport zastupljen u postotku od 25%, iako nije bilo ograničenja po pitanju sadržaja kao što je slučaj kod tradicionalnih medija (Coche, 2015: 228).

Istraživanje provedeno u Hrvatskoj koje se baziralo na hrvatskim online medijima također je otkrilo podatke koji ukazuju na degradaciju žena u sportu i medijskoj reprezentaciji sportašica. Naime, podaci prikupljeni u tri mjeseca na tri najposjećenija internetska portala u Hrvatskoj ukazuju da su glavni akteri sportskih vijesti u 94% slučajeva bili muškarci, dok su sportašice zauzele svega 6% medijskog prostora. To je istraživanje jednako tako dovelo do zaključka kako se i u ono malo medijskog prostora koji se posvećuje sportašicama, o njima progovara na degradirajući i seksistički način (Jurakić i dr., 2020: 83). Zaključno s tim, valja napomenuti kako podzastupljenost žena u sportu i način na koji mediji izvještavaju o sportašicama imaju veliku ulogu u oblikovanju i odražavanju negativnih stereotipa prema sportašicama.

Mediji su ključni čimbenici u edukaciji, informiranju i zabavi te kao takvi moraju pružiti veću pozornost ženskom sportu s najvećom razinom etike i poštovanja te bez predrasuda prema sportašicama kako bi na korektan način sudjelovali u kreiranju javnog mnijenja (Planinić i Ljubičić, 2020: 152). Seksizam i diskriminacija žena na temelju spola ima veliku ulogu u oblikovanju percepcije gledatelja sporta, pa jednako tako i na ambiciju žena za bavljenje sportom. Obrasci ponašanja koji se prikazuju u medijima manipuliraju percepciju primatelja te im usađuju dominantan sustav vrijednosti (Mijatov i dr., 2020: 213). Današnji suvremeni mediji, posebice Internet i televizija, usko su povezani s utjelovljenjem i kreiranjem kulturnih identiteta. Svjesnom i namjernom uporabom negativnih stereotipa o ženama u sportu te njihovim ponavljanjem kod primatelja informacija na podsvjesnoj razini ustaljuju arhetipske osobnosti muškaraca i žena koje su konstruirane kategorijom roda. Takvi stereotipi koji su ustaljeni su iznimno otporni na promjene uslijed novih informacija i struktura te se pretvaraju u obrasce koji se uzimaju kao dominantni stavovi društva i reprezentativan način ponašanja u društvu (Mijatov i dr., 2020: 213). Važno je napomenuti kako su sportovi i njihova medijska reprezentacija diskriminirajući u onolikoj razini koliko su diskriminirajuća i društva koja stvaraju medijske sadržaje i u kojima se oni odvijaju. Ona društva koja generalno rodno diskriminiraju, nastaviti će činiti istu stvar i u sportu i njegovoj medijskoj reprezentaciji te će samim time nastaviti niz smatranja žena nesposobnima i nepoželjnima u cjelokupnom sportskom sustavu (Maskalan, 2018: 288). Žene u sportu često su podložne ne samo seksualizaciji i objektivizaciji, već i pornifikaciji što se može vidjeti u primjerima tenisa, odbojke i gimnastike. Za potkrijepiti ovu tvrdnju može se uzeti odjeća koju nose sportašice koja je u većini slučajeva prekratka, preuska te samim time i oskudna. Seksualizacija sportašica putem odjeće koju nose samo je jedan od problema. Drugi je, naime, to što primjerice u gimnastici, žene, za razliku od muškaraca ne mogu birati svoju odjeću već im je ona nametnuta što još više ugrožava ravnopravnost spolova (Maskalan, 2018: 292).

Mediji uistinu jesu ogledalo javnosti i društva u cjelini, te je medijska reprezentacija od iznimne važnosti budući da utječe na brojne živote i njihove interpretacije stvarnosti u kojoj žive. Mediji uvelike utječu na kreiranje javnog mnijenja, a pozitivno i objektivno prikazivanje ženskog sporta u medijima može imati dugoročne posljedice na svakodnevni život i vlastiti sustav vrijednosti u društvu u kojem egzistira (Mijatov i dr., 2020: 214). Medijski prikazi koji seksualiziraju i objektiviziraju žene pogubno djeluju na mlade djevojke koje su u procesu pronalaženja vlastitog identiteta. To postižu tako što direktno dovode do suprotstavljanja tradicionalnih vrijednosti i ulogama majki i domaćica s poželjnom verzijom žene u medijima

koja je neovisna i atraktivna. Takvi se sustavi duboko ukorjenjuju u podsvijest djevojčica koje odrastaju u neprestanoj nadi da će ostvariti sva očekivanja (Mijatov i dr., 2020: 223-224). Uzevši u obzir dominantu sliku žene u medijima, djevojčice gube vlastiti identitet i teže isključivo udovoljavanju očekivanja okoline, dok su im vlastiti interesi ostavljeni po strani jer dominiraju dominantni obrasci ponašanja koje prezentiraju mediji.

Rezultati istraživanja pokazuju kako se negativni učinci stereotipa postepeno smanjuju uz prisutnost pozitivnog modela što posljedično dovodi do osiguravanja ravnopravnog statusa sportaša i sportašica (Jurakić i dr., 2020: 95). Od velike je važnosti na objektivan i adekvatan način prikazivati sportašice i njihova postignuća bez seksizma, objektivizacije i naglaska na izgled te degradiranja sportskih postignuća jer se tako stvara pozitivna društvena klima koja omogućava relativizaciju stava o rodno prikladnim sportovima (Jurakić i dr., 2020: 95).

2.4. Trudnoća i majčinstvo profesionalnih sportašica

Trudnoća je vrlo važan i težak period u ženinom životu. To je period u kojem se događaju brojne promjene na fizičkoj i psihološkoj razini. Naime, u ženinom se tijelu razvija plod te se ženino tijelo prilagođava kako bi se plod mogao nesmetano razvijati. Takve fizičke promjene događaju se u svakom organskom sustavu u tijelu tako što se položaji ženinih organa mijenjaju, povećava se rad srca, povećava se razina fibrinogena, podiže se dijafragma što uzrokuje pliće disanje, mokraćni sustav podlozan je dilataciji, postupno se mijenja položaj probavnih organa prilikom razvoja ploda te se najveće promjene događaju u endokrinom sustavu tijela žene, odnosno trudnice (Zaplatić Degač i Kuzmić, 2021: 218). Jednako tako, događaju se velike promjene u konstituciji skeleta koji omogućava ženi nesmetani razvoj ploda, ali i otpornost na sile savijanja i biokemijske promjene kojima je skelet izložen (Zaplatić Degač i Kuzmić, 2021: 218). Budući da se trudnoća naziva i „drugo stanje“ te je period u kojemu žena mora čuvati plod koji neprestano raste, često su mišljenja oprečna oko tjelovježbe tijekom trudnoće. Činjenica da je trudnoća „drugo stanje“ ne mora nužno značiti da se žena mora odreći tjelovježbe kako bi zaštitila plod, budući da je se ženino tijelo mijenja u skladu s plodom i s razlogom da zaštititi plod te tjelovježba ne utječe negativno na razvoj ploda. Tjelovježba zapravo utječe pozitivno na ženino psihičko i emotivno stanje u trudnoći, uz pridržavanje smjernica te tjelovježba s vremenom može postati obrazac ponašanja koji će se i u budućnosti prakticirati, bez obzira na trudnoću (Zaplatić Degač i Kuzmić, 2021: 219). Kretanje i tjelovježba tijekom trudnoće uvelike utječe na sam tijek trudnoće, porod, kao i razdoblje nakon trudnoće i oporavak

od poroda. Tjelesno aktivne trudnice u istraživanju Zaplatic Degač i Kuzmić iz 2021. godine objasnile su kako im je tjelovježba tijekom trudnoće uvelike pomogla u održavanju fizičkog i psihičkog stanja tijekom trudnoće, ali im je jednako tako olakšala sam porod te je pomogla u bržem oporavku od poroda. Najčešći problem s kojim se trudnice susreću je opterećenje mišićno-koštanog sustava koji uzrokuje bolove u lumbalnom dijelu kralježnice, što je fizička aktivnost u trudnoći uvelike prevenirala i ublažila (Zaplatic Degač i Kuzmić, 2021: 224). Međutim, svako tijelo je drugačije i drukčije se nosi s tjelesnim promjenama u trudnoći te je važno naglasiti kako se intenzitet tjelovježbe u stadiju trudnoće određuje prema posebnim kriterijima svake trudnice (Schuster i dr., 2016: 440). Tjelovježba tijekom trudnoće u osnovi je bezopasna ukoliko je trudnoća uredna i trudnica dobrog zdravlja te ako je tjelovježba umjerena i primjerena trudnici (Babić i dr., 2019: 53). Iskustvo porođaja i tranzicija u majčinstvo iznimno su velike životne promjene koje prate promjene i socijalnih uloga. Ove promjene iziskuju usklađivanje dotadašnjeg života koji je vođen tranzicijom u majčinstvo te to usklađivanje zahtjeva veliki napor kao i očekivanja koja često nisu odraz realnosti u kojoj se majke nalaze, što nerijetko dovodi do teškoća, osjećaja nekompetentnosti te sniženog samopouzdanja majki (Hendelja i Bartolac, 2021: 646).

Trudnoća kod profesionalnih sportašica nerijetko se pojavljuje tijekom profesionalne karijere te su promijene koje se dešavaju u životu profesionalnih sportašica potaknute trudnoćom od iznimno velike važnosti za tranziciju u majčinstvo i povratak profesionalnoj karijeri nakon samog poroda. No iako za neke profesionalne sportašice majčinstvo znači ujedno i nastavak profesionalne karijere, za neke je sportašice trudnoća poistovjećivanje s mirovinom i krajem profesionalne sportske karijere. Kulturološki narativi često su dominantni po pitanju majčinstva i profesionalne karijere gdje su ta dva čimbenika u konstantnoj opoziciji te su obrasci ponašanja konstruirani tako da je nemoguće biti majka i profesionalka te se profesionalnim sportašicama nameće razmišljanje kako prvo moraju ostvariti svoju sportsku karijeru, pa se umiroviti s početkom planiranja obiteljskog života, budući da je kolizija nemoguća. Kulturološki obrasci napominju kako osnovne karakteristike majki kao što je predanost, nesebičnost, usredotočenost na dijete i žrtvovanje vlastitih potreba nisu kompatibilne sa zahtjevima narativa profesionalnih sportašica te kao takvi ne mogu biti u simbiozi i kose se s društvenim uvjerenjima (Tekavc i dr., 2020: 735). Istraživanje o ispitivanju rodne ravnopravnosti u sportu dovelo je do zaključka da su neki od presudnih razloga za prijevremeni prekid profesionalne karijere sportašica trudnoća, osnivanje obitelji i majčinstvo (Planinić i Ljubičić, 2020: 152).

Interes za korelaciju majčinstva i profesionalne sportske karijere započeo je medijskim prikazima slavних sportašica koje su se nakon poroda vratile profesionalnom sportu te postizale velike sportske uspjehe poput Serene Williams, Kim Clijsters, Allyson Felix, Paule Radcliffe i ostalih, no istraživanja o majčinstvu i sportu i dalje su izrazito rijetka. Istraživanje provedeno nad slovenskim sportašicama koje su postale majke i nastavile s profesionalnom karijerom pokazuje kako slovenska kultura smješta majčinstvo u post- profesionalnu fazu karijere sportašica. Slovenske sportašice konstatirale su kako je simbioza majčinstva i profesionalnog sporta izrazito teška, ali ne i nemoguća (Tekavc i dr., 2020: 736). Kada je došlo vrijeme da profesionalne slovenske sportašice započnu osnivanje obitelji, prioritet im je bilo vrijeme u kojem će se trudnoća i porod odvijati. U većini slučajeva sportašice su kalkulirale vrijeme nakon Olimpijskih igara tako da se mogu oporaviti i spremati za sljedeće Olimpijske igre te su također kalkulirale da trudnoća ne bude za vrijeme važnih turnira. Svoje sudjelovanje za vrijeme trudnoće u profesionalnom sportu su postepeno smanjivale, dok su sportašice koje se bave kontaktnim sportovima puno ranije pauzirale karijeru zbog sigurnosnih razloga. Unatoč pauziranju profesionalne karijere, sve su sportašice tijekom trudnoće ostale fizički aktivne, samo u prilagođenim uvjetima ovisno o vlastitom zdravstvenom stanju, prijedlozima ginekologa i slično. Razlog nastavka treniranja je bolja fizička sprema za sam porod, ali i lakše i brže oporavljanje nakon istog te povratak karijeri (Tekavc i dr., 2020: 739). Profesionalne slovenske sportašice postupno su smanjivale treninge, no većina ih je zadržala status profesionalnih sportašica te im je porodiljni dopust započeo rođenjem djeteta i trajao do djetetovog prvog rođendana. Nakon samog poroda, sportašice su se postepeno vraćale treningu i pojačavale intenzitet istog. Mnoge su sportašice usporedile povratak nakon poroda s povratkom nakon ozljede. To je zato što nakon poroda, jednako kao i nakon ozljede, sportašice moraju postepeno vraćati izgublenu snagu i kondiciju kako bi se u potpunosti oporavile nakon poroda ili pak ozljede. Sve su ispitanice potvrdile kako im je oporavak tekao brzo i bez pretjeranih komplikacija te su nadodale kako je tjelovježba i održavanje kondicije tijekom trudnoće u tome uvelike pomogla. Sportašice su objasnile bitnu stavku, a to je da profesionalne sportašice nakon trudnoće ne moraju ponovno učiti tehniku određenog sporta, ona je u njima ukorijenjena- već samo trebaju vratiti snagu koju su imale prije velikih promjena na svome tijelu. Profesionalne sportašice koje su postale majkama govorile su o izazovima koje majčinstvo i profesionalni sport predstavljaju za njih te na koji ih je način uloga majke promijenila. Sve sportašice potvrdile su kako su se htjele vratiti profesionalnom sportu nakon poroda, ali su jednako tako otkrile da se tom istom sportu ne bi vratile da situacija nije idealna za dijete. Drugim riječima, da sportašice nisu imale potporu okoline, trenera, doktora i da dijete

i ona kao majka nije zdrava ne bi se vratila profesionalnom sportu budući da je majčinstvo promijenilo percepciju sportašica tako što im nije više na prvome mjestu karijera, već dobrobit djeteta. Jednako tako, sportašice su navele kako su nakon poroda postale otpornije na nove izazove pokušavajući naći unutarnju snagu za završetak zadatka koji je pred njima, strpljivije, odgovornije za svoje postupke te su imale bolju mogućnost prilagodbe na neke nove situacije. Poduprete novim kvalitetama majčinstva, sportašice su imale manje pritiska za profesionalnu izvedbu budući da im je dijete i njegova dobrobit bila na prvom mjestu, a tek kasnije sportski uspjesi (Tekavc i dr., 2020: 741). Profesionalne su sportašice, u skladu sa slovenskim zakonom, primale plaću od države za vrijeme porodiljnog dopusta, no ne i plaću Olimpijskog odbora. Naime, kada je njihova trudnoća izašla u javnost, Olimpijski odbor Slovenije automatski ih je skinuo s popisa za sljedeće Olimpijske igre što je na sportašice utjecalo i materijalno budući da su bile zakinite za novčanu naknadu koju bi da nisu bile trudne, primale. Degradiranje sportašica očituje se u činjenici da su slovenske sportašice koje su na porodiljnom dopustu izbrisane s popisa kandidata za Olimpijske igre, dok su neki sportaši koji su jako ozlijeđeni i dalje na popisu iako postoji vjerojatnost da se nikada neće vratiti profesionalnom sportu (Tekavc i dr., 2020: 743).

Godinu dana nakon poroda, profesionalne se sportašice počinju prilagođavati svojoj dvostrukoj ulozi majke i profesionalne sportašice. U ovoj se fazi sportašice više nisu fokusirale na tjelesne promjene koje su se dešavale tijekom trudnoće i nakon poroda, već je njihov fokus prvenstveno bio na djetetu, a kasnije i na profesionalnoj izvedbi. Većina je sportašica potvrdila kako su manje brinule o prehrani, odmoru i treninzima zbog njihove dvostruke uloge, no svakako su potvrdile da su se trudile ne zakinuti ni jedan aspekt života. S druge strane, iako su neki aspekti patili zbog povećanog obujma obaveza, sportašice su konstatirale kako su nakon poroda bolje osluškivale svoje tijelo i znale su kada povećati, a kada smanjiti intenzitet treninga te samim time su imale osjećaj da je njihovo tijelo bilo skladnije nego prije trudnoće i majčinstva (Tekavc i dr., 2020: 744).

Kada se u medijima prikazuju majke koje su ujedno i profesionalne u svojem polju, od njih se očekuje dvostruka uloga. Bitno je naglasiti kako žene koje su majke i ujedno profesionalke moraju konstantno dokazivati svoju uspješnost. Naime, one su prije svega prezentirane kao majke, dok su njihove kvalitete i profesionalizam samo dodaci. Dakle, o majkama sportašica priča se kao prvenstveno o majkama koje su uspješne, sposobne, snažne „bez obzira“ što su žene i majke (Lubina i Brkić Klimpak, 2014: 222). Američka maratonka Paula Radcliffe je među prvim sportašicama dokazala kako profesionalni sport i majčinstvo nisu međusobno

isključujući. Naime, ona je među prvim medijski popraćenim sportašicama koja se opirala dominantnim društvenim konstrukcijama koje tvrde da majčinstvo i profesionalni sport ne mogu koegzistirati, već su međusobno isključivi. Nova perspektiva koje su majke sportašice donijele ima veliki potencijal za otpor dominantnim kulturnim idealima stvarajući novi narativ koji nije isključiv za profesionalne sportašice koje odluče biti majke. Rezultati kvantitativnog istraživanja pokazuju kako su ženske sportašice veliki uzori ženama diljem svijeta, stoga je važno osvijestiti medijski utjecaj majka sportašica na društvo u cjelini. Trudnoća Paule Radcliffe globalno je postala sinonim zdrave trudnoće u kojoj je ona kao profesionalna sportašica trenirala i održavala kondiciju te je samim time davala primjer trudnicama diljem svijeta kako je vježbanje u trudnoći zdravo i poželjno (McGannon i dr., 2012: 821).

U medijskoj reprezentaciji majčinstva profesionalnih sportašica često se koristi narativ iskupljenja koji je preuzeo novi identitet majke koja je prvobitno bila profesionalna sportašica, no majčinstvo je potpuno novi identitet koji joj je omogućio da bude bolja sportašica i bolja osoba (McGannon i dr., 2012: 823). Korištenje takvih narativa degradirajuće je za žene budući da se majčinstvo stavlja u prvobitni plan te se nalaže kako sportašica ne može biti zadovoljna samo svojom profesionalnom karijerom bez majčinstva. Korištenje ovakvih narativa štetno je za društvo u cjelini (McGannon i dr., 2012: 823). Medijska reprezentacija profesionalnih sportašica koje su majke mora biti objektivna, no način na koji će mediji prezentirati trudnoću i majčinstvo profesionalnih sportašica ne može se odrediti jednodimenzionalno. Brojni faktori utječu na reprezentaciju majki sportašica te su neki medijski sadržaji kreirani s ciljem sponzorstva ili prodaje proizvoda za trudnice ili majke. Važno je naglasiti kako je reprezentacija žena u sportu izuzetno bitna, kao i reprezentacija majki sportašica koje su uzor ženama diljem svijeta.

Iako se broj aktivnih sportašica nakon poroda izrazito smanjuje, važno je napomenuti kako je sport pun primjera rekreativnih, natjecateljskih ili elitnih sportašica koje kontinuirano pokazuju kako trudnoća i majčinstvo nisu ujedno i kraj profesionalne karijere. Postoje mnogi slučajevi koji dokazuju kako sportašice nakon trudnoće mogu doseći razinu kompetitivnosti koje su imale prije trudnoće i poroda (Spowart i McGannon, 2023: 1). Unatoč tome što je značaj trudnoće i majčinstva izrazito zanemaren u svijetu sporta, pa tako i u istraživanjima o sportu, broj kvalitativnih istraživanja o majčinstvu i sportu raste. Sukladno unaprjeđenju istraživanja raste i potencijal za širenje razumijevanja rodnih diskursa te jednako tako i njihovih društvenih, psiholoških i ekonomskih implikacija. Istraživanje Spowart i McGannon iz 2023. pokazuje kako majke nisu homogena skupina te su motivacije i mogućnosti njihovo bavljenje sportom

ovisne o nizu fizičkih, psiholoških i društvenih, ekonomskih i kulturnih utjecaja (Spowart i McGannon, 2023: 1-2). Upravo zbog toga, važno je naglasiti kako su majčinstvo i trudnoća individualni i specifični za svaku pojedinu sportašicu te se ne mogu objektivno razmatrati, no to ne osporava činjenicu da bi trudnoća i majčinstvo u sportu trebali biti više medijski zastupljeni. Medijska reprezentacija trudnoće i majčinstva utječe na njihove pozitivne društvene i kulturne implikacije koje svojom širinom djelovanja stvaraju javno mnijenje.

3. Ciljevi i svrha istraživanja

Cilj ovog istraživanja je ispitivanje medijske reprezentacije majčinstva i trudnoće profesionalnih sportašica. Razlog tomu je sve veći utjecaj medija na društvo u cjelini, a medijska reprezentacija sportašica može biti od iznimne su važnosti za sport, a posebno za žene sportašice. Trudnoća i majčinstvo karakteristike su ženske populacije te ih je bitno na adekvatan način prikazati i u sportu i životu profesionalnih sportašica. Važno je imati na umu utjecaj medija i način medijskog prikazivanja na društvo te kako pozitivno prikazivanje sportašica i pozitivna korelacija trudnoće i majčinstva s profesionalnim sportom imaju veliki utjecaj na motivaciju djevojčica za bavljenje sportom u budućnosti. Negativni stereotipi o ženama u sportu pa tako i majkama sportašicama, koji se odnose na konotacije da se sportašice nakon poroda umirove, djeluju negativno na društvo te ne prikazuju realnu sliku.

Glavno istraživačko pitanje postavljeno u ovom istraživanju je sljedeće:

Na koji su način profesionalne sportašice koje su majke reprezentirane u hrvatskim online medijima?

Hipoteza postavljena u istraživanju je sljedeća:

Zastupljenost profesionalnih sportašica koje su majke veća je u *lifestyle* nego u sportskim rubrikama u hrvatskim online medijima.

Analitička matrica korištena za kodiranje sastoji se od sljedećih kategorija: datum i naslov članka, rubrike u online mediju, koja se sportašica pojavljuje u članku, što sadrži članak, spominju li se sportski uspjesi sportašice, je li sportašica bila trudna ili je postala majkom kada je članak objavljen, u kojem je statusu bila profesionalna karijera sportašice kada je članak objavljen, kako je majčinstvo prikazano uz profesionalnu karijeru, što prikazuje fotografija u članku, spominje li se u članku partner/ica ili suprug/a sportašice, je li naslov *clickbait* te uzdiže li se sportašica zbog dvostruke uloge profesionalne sportašice i majke.

Važnost ovog rada očituje se u velikom utjecaju medija na društvo te je od iznimne važnosti da medijska reprezentacija majki sportašica bude što objektivnija. Pozitivna slika majčinstva i profesionalnog sporta u medijima ima golem odraz na društvo te poboljšava status majki, pa tako i žena u sportskom svijetu. Pozitivni medijski prikazi majčinstva imaju dalekosežne posljedice na društvene kontekste kod žena u sportu, a posebice kod trudnica i majki sportašica.

4. Metodologija

Analiza sadržaja istraživačka je tehnika za donošenje ponovljivih i valjanih zaključaka iz tekstova o kontekstima njihove uporabe (Krippendorff, 2004: 18). Kvantitativna se analiza sadržaja kao metoda sastoji od sustavnog čitanja medijskih tekstova, njihovog kodiranja, kvantificiranja te analize. Takva tehnika pruža nove uvide, povećava istraživačevo razumijevanje određenih pojava ili informira o praktičnim radnjama. Kao i svaka istraživačka tehnika, uključuje specijalizirane postupke te je kao takva znanstveni alat (Krippendorff, 2004: 8). Ovo istraživanje koristi se kvantitativnom analizom sadržaja kako bi se objasnila medijska reprezentacija trudnoće i majčinstva profesionalnih sportašica.

U ovom istraživanju analitička matrica konstruirana je s 14 klasifikacijskih kategorija. Kategorije u analitičkoj matrici i pripadajuće skale mjerenja mogu se vidjeti u prilogu 1 ovog rada. Jedinica analize bila je objavljen medijski članak. Analizu sadržaja provela je autorica ovog rada. Iako je kod kvantitativnih analiza sadržaja uobičajeno provoditi i analizu podudarnosti kodiranja kako bi se procijenio stupanj subjektivnosti kodera i jednoznačnosti kodova u analitičkoj matrici, to u ovom istraživanju nije bilo moguće. To je ujedno i jedno od ograničenja ovog istraživanja.

Uzorak istraživanja sastoji se od svih članaka objavljenih u online medijima Index.hr i 24 sata.hr od 1.1.2020. do 6.6.2023. godine koji su reprezentirali sportašice Serenu Williams, Kim Clijsters, Naomi Osaku te Elinu Svitolinu, ukupno 204 članka. Prvenstveno, bitno je napomenuti kako su online mediji izabrani prvenstveno zbog širine i neograničenih mogućnosti interneta kao medija. Naime, većina medija ima ograničenja sadržaja, broja riječi, broja članaka ili priloga i slično, dok internet kao medij nema mnogo takvih ograničenja. Na online portalima može se pisati nebrojeno mnogo članaka s manje ograničenja u sadržaju ili količini teksta, te je kao takav najpogodniji za istraživanje (Coche, 2015: 239). U uzorak su odabrani Index.hr te 24 sata.hr koji su prema Izvještaju o digitalnim vijestima Reutersovog instituta za istraživanje novinarstva najčitaniji online mediji u Republici Hrvatskoj te sadržaj tih medija dopire do šire publike (Peruško, 2023). Članci su birani u uzorak kroz pretragu ključnih riječi na stranicama Index.hr i 24sata.hr. Kao ključne riječi korištena su imena sportašica koje su analizirane u ovom radu. Kriterij za odabir članaka je bio da se tema teksta odnosi na sportašice, tako da su članci koji nisu tematizirali sportašice, a pojavili su se u rezultatima pretrage ključnih riječi bili izbačeni iz analize. Primjerice, to su članci koji su u tekstu spomenuli sportašicu, ali se sam

članak nije bavio tom sportašicom, već je ona samo usputno spomenuta uz neke ostale osobe iz javnog života.

Glavni argument pri biranju sportašica koje ulaze u analizu bilo je da su trudne ili da su majke te uz to i profesionalne sportašice. Analiza se ne može proširiti na čitavu populaciju majki sportašica već je cilj bio izabrati četiri medijski najpraćenije sportašice. Prva je Serena Williams, tenisačica, osvajačica dvadeset i tri Grand Slam turnira te jedina žena koja je osvojila Grand Slam trudna. Druga je Kim Clijsters, također tenisačica, koja je jedina nakon poroda osvojila tri Grand Slama. Slijedi Naomi Osaka, također tenisačica, najplaćenija sportašica te pobjednica četiri Grand Slam turnira. U trenutku pisanja ovog rada, Naomi Osaka je bila trudna. Posljednja je tenisačica Elina Svitolina, koja se nakon poroda također vratila profesionalnom sportu i karijeri. Tenis je najplaćeniji ženski sport te kao takav dobiva najveću medijsku pozornost. Razlog zašto su isključivo tenisačice ušle u konačnu analizu je taj što su individualni ženski sportovi više medijski prikazivani te su sportašice koje su ušle u analizu najviše medijski zastupljene. Bitno je naglasiti kako niti jedna analizirana sportašica nije iz Hrvatske te to može utjecati na rezultate istraživanja. Razlog tomu je što su medijski najzastupljenije hrvatske sportašice rodile unazad par godina, no nisu nastavile profesionalnu sportsku karijeru nakon trudnoće, pa njihov razvoj karijere i medijska reprezentacija iste nisu bili prikladni za cilj ovog istraživanja. Vremenski period u kojem su objavljeni članci koji su ušli u analizu jest od 2020. do 2023. godine. U tom vremenskom periodu sve su analizirane sportašice bile trudne ili postale majkama te su se aktivno bavile profesionalnim sportom.

Kvantitativna analiza sadržaja izabrana je zato što se, za razliku od kvalitativne, bavi kvantifikacijom promatranih kategorija, dok je kvalitativna analiza sadržaja pogodnija za analiziranje primjerice narativa teksta. Ovo istraživanje želi doznati u kako su i u kojoj mjeri sportašice koje su trudne ili majke prikazane u hrvatskim online medijima te kako bi odgovorili na hipotezu koja pokušava doznati u kolikoj su mjeri profesionalne sportašice koje su trudne ili su majke zastupljene u *lifestyle*, a koliko u sportskim rubrikama. Kako bi odgovorili na hipotezu, važno je koristiti upravo kvantitativnu analizu sadržaja kako bi se dobio točan broj članaka u kojima su sportašice prikazane u sportskoj ili pak *lifestyle* rubrici.

Kao dodatak analizi sadržaja, provedena je online anketa kojom su se ispitivali stavovi o odnosu sporta i majčinstva. Upitnik je distribuiran putem društvenih mreža, a ispunilo ga je 182 ispitanika. Radi se o prigodnom uzorku te rezultati ni na koji način ne mogu reprezentirati stavove šire populacije. Rezultati ove online ankete prikazat će se kao dodatak glavnoj analizi da bi se ilustrirali određeni stavovi o sportskoj karijeri i majčinstvu.

5. Rezultati

U istraživanju je ukupno analizirano 204 članka od 1.1.2020. do 6.6.2023. godine u dva hrvatska online medija. Od ukupnog broja članaka njih 116 objavljeno je u online mediju Index.hr što čini ukupno 56,9 % te je njih 88 objavljeno na 24 sata.hr, što čini preostalih 43,1%. Članci o analiziranim sportašicama pojavljivali su se u samo dvije rubrike: sport i *lifestyle*, od čega 173 u sportu (84,8%) i 31 u *lifestyle* rubrikama (15,2%). Zastupljenost sportašica u objavljenim člancima online medija može se vidjeti u Tablici 1.

Tablica 1: Zastupljenost sportašica u analiziranom uzorku hrvatskih online medija

Sportašica u članku	Serena Williams	Kim Clijsters	Naomi Osaka	Elina Svitolina
Broj članaka	104	7	76	17
Postotak članaka	51%	3,4%	37,3%	8,3%

Sadržaj članka u 176 članaka (86,3%) sastojao se od teksta i fotografije, dok je preostalih 28 članaka (13,7%), sadržavalo tekst i video. U 130 analiziranih članaka (63,7%) prikazani su sportski uspjesi analiziranih sportašica, dok u preostalih 74 članka (36,3%), sportski uspjesi nisu bili tema članka.

Odgovori na istraživačko pitanje o karijeri sportašica odgovorene su u sljedećoj tablici.

Tablica 2: Status karijere analiziranih sportašica za vrijeme objave članka

Faza karijere sportašica	Broj članaka	Postotak članaka
Aktivna	147	72,1%
Pauzirana	45	22,1%
Mirovina	12	5,9%

Odnos profesionalne karijere i majčinstva analiziran je kroz tri kategorije u analitičkoj matrici: nema odnosa karijere i majčinstva, prikazani su kao komplementarni i prikazani su u opoziciji. Od ukupnog broja članaka čak 92,2% njih, odnosno 188 članaka, nije prikazivalo odnos profesionalne karijere i majčinstva, dok su preostalih 7,8% članaka, njih 18, karijeru i majčinstvo prikazali kao komplementarne. Fotografije prikazane u članku podijeljene su u 5 kategorija te se njihova zastupljenost može vidjeti u Tablici 3. Sportašice su na fotografijama najčešće prikazane u profesionalnoj ulozi, na terenu u 138 članaka (67,6%), međutim jedan je

udio članaka posvećen i njihovom privatnom životu (13,2%), majčinstvu (4,9%) i trudnoći (2%). Pod privatni život spadaju fotografije analiziranih sportašica koje nemaju poveznicu s profesionalnom karijerom niti djecom. Pod drugo spadaju fotografije koje ne prikazuju analiziranu sportašicu. To se odnosi na članke u kojima su analizirane sportašice spomenute i tematizirane, ali su i druge osobe iz javnog života također spomenute i tematizirane te fotografija u članku ne prikazuje direktno analiziranu sportašicu.

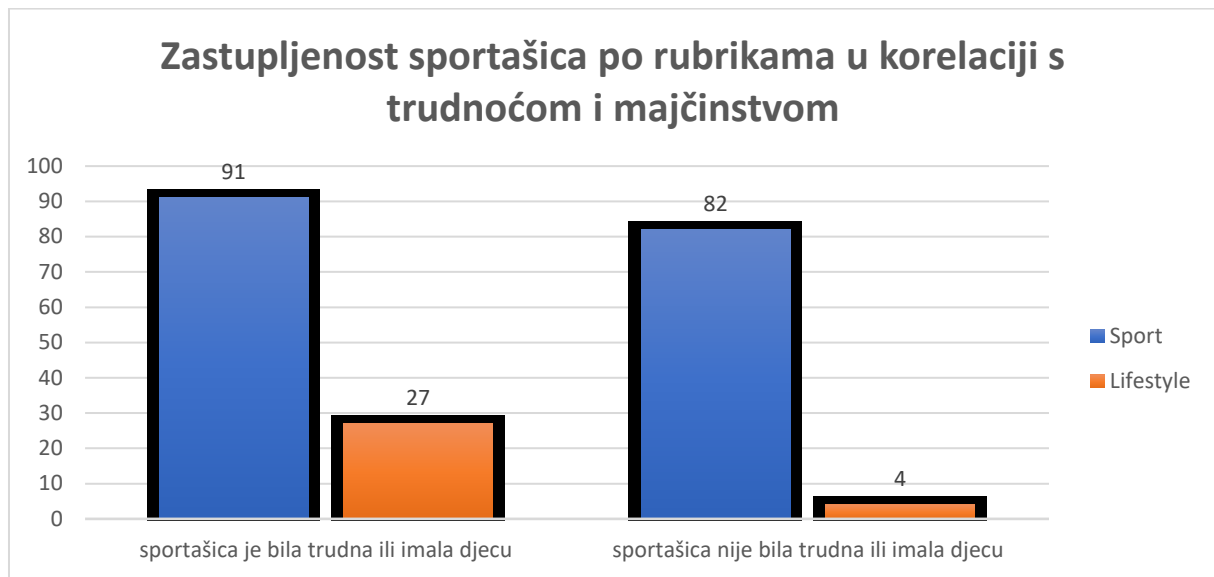
Tablica 3: Načini reprezentacije sportašica na fotografijama

Fotografija u članku	Broj članaka	Postotak članaka
Sportašica na terenu	138	67,6%
Trudnoća sportašice	4	2,0%
Majčinstvo sportašice	10	4,9%
Privatni život	27	13,2%
Drugo	25	12,3%

Partner/ica sportašice spominje se u 27 članaka što čini postotak od 13,2% ukupnog broja članaka, dok se partner/ica ne spominje u ukupno 177 članaka, odnosno njih 86,8%. Naslovi u analiziranim člancima 11 su puta bili *clickbait*, što čini 5,4% ukupnog broja članaka, dok preostalih 193 članaka, odnosno 94,6%, nije bilo *clickbait*. Pozitivni ton članka usmjeren prema sportašicama zbog majčinstva bio je prisutan u 2,5% članaka, njih 5, dok u preostalih 199 članaka, njih 97,5%, takav ton nije bio prisutan.

Hipoteza postavljena u ovom istraživanju nije potvrđena, budući da su analizirane sportašice u znatno većoj mjeri prikazane u sportskim nego u *lifestyle* rubrikama i u periodu u kojem su bile trudne ili su bile majke. Unatoč tome, postoji značajna razlika u medijskom prikazivanju sportašica kada su bile trudne ili majke i kada nisu. Naime, kada su analizirane sportašice bile trudne ili majke, njihova zastupljenost u *lifestyle* rubrikama znatno je veća nego kada nisu bile trudne. Ti su podaci prikazani na sljedećoj slici.

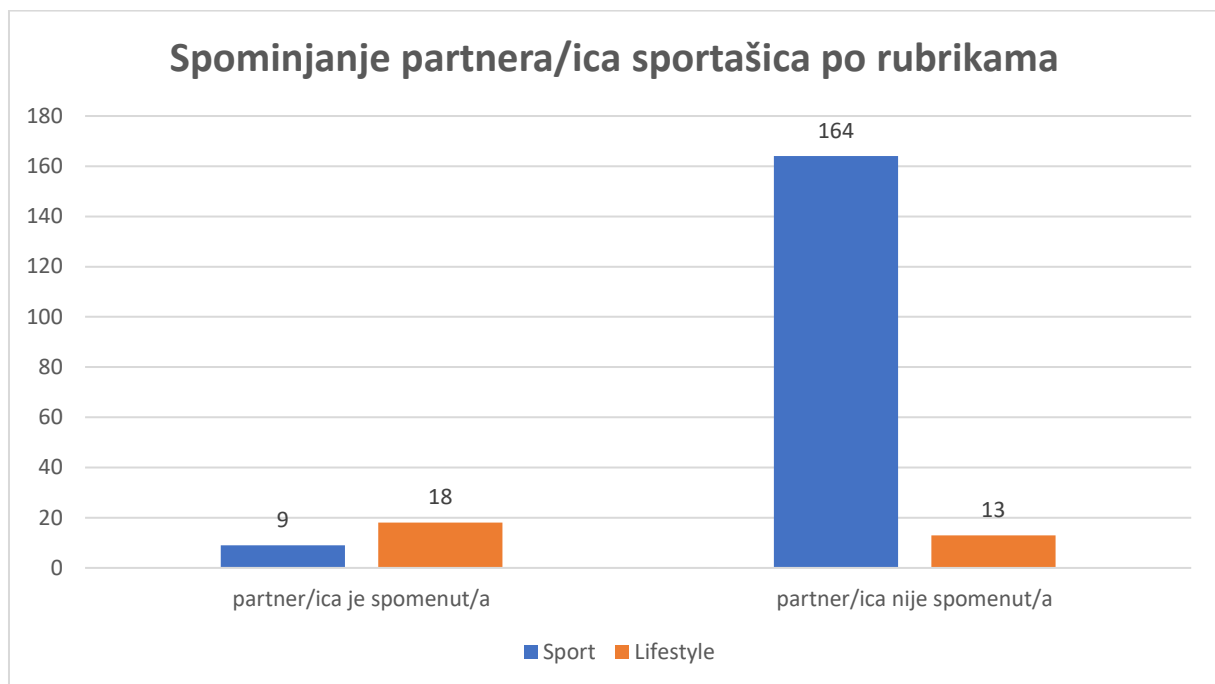
Slika 1: Zastupljenost sportašica u različitim rubrikama u korelaciji s trudnoćom i majčinstvom

Sportašice koje nisu bile trudne u trenutku pisanja članka više su zastupljene u sportskoj nego u *lifestyle* rubrici. Ukupni postotak članaka koji su objavljeni kada su analizirane sportašice bile trudne je 57,8%, dok je preostalih 42,2% članaka objavljeno u trenutku kada analizirane sportašice nisu bile trudne niti su imale djecu. Broj članaka u kojima su zastupljene sportašice koje nisu bile trudne ili imale djecu u trenutku pisanja članka, a nalaze se u sportskoj rubrici je 82 (95,35% u periodu dok sportašice nisu bile trudne niti imale djecu), dok su analizirane sportašice u *lifestyle* rubrici prikazane 4 puta (4,65%). Podaci o analiziranim člancima sportašica koje su bile trudne ili imale djecu u trenutku pisanja članka u sportskoj rubrici je 91 (77,1% od članaka objavljenih u periodu trudnoće ili majčinstva), dok je u *lifestyle* rubrici ukupno 27 (22,9%) članaka.

Također, iako su partneri/ce sportašica slabo spominjani/e u analiziranim člancima, konkretno u 27 analiziranih članaka, njihovo pojavljivanje se znatno povećava kada su u pitanju analizirani članci u *lifestyle* rubrikama. Rezultati su pokazani u sljedećoj slici.

Slika 2: Prikaz partnera/ica sportašica u člancima ovisno o rubrici u kojoj je članak objavljen

Partneri/ce analiziranih sportašica pojavili su se u ukupno 27 članaka, od kojih je 9 bilo u sportskim rubrikama, a njih dvostruko više, odnosno 18 u *lifestyle* rubrikama. Kod članaka u kojima partner/ica nije spomenut/a, njih 164 je bilo u rubrici sport, a njih 13 u rubrici *lifestyle*. Kada se uspoređuju spominjanja partner/ica po rubrikama, u sportskoj rubrici se samo 9 puta spominje partner/ica, dok se u njih 164 partner/ica ne spominje. *Lifestyle* rubrika ima ukupno 31 članak te se u njih 18 spominje partner/ica, što čini 58% *lifestyle* članaka, dok se u preostalih 42%, odnosno 13 članaka partner/ica ne spominje.

Da bi se potvrdila statistička značajnost ovih nalaza, bilo bi potrebno provesti Hi- kvadrat test. Međutim, ovdje taj test nije proveden pa se ne može govoriti o statističkom postupku potvrđivanja i opovrgavanja hipoteze u pravom smislu. Ovdje su zaključci izvedeni na temelju deskriptivne statistike te je to ujedno još jedno od ograničenja istraživanja.

Rezultati online ankete u kojoj je sudjelovalo 182 ispitanika također su zanimljivi. Naime, anketa je objavljena na društvenim mrežama te su ispitanici bili svih dobnih skupina te su većinom imali srednjoškolsko obrazovanje. Ispitanici se najviše informiraju putem internetskih portala ili društvenih mreža te sportske vijesti ne prate svakodnevno, ali prate otprilike jednom tjedno. Ispitanici u 75,8% slučajeva smatraju kako su muškarci zastupljeniji u sportu, njih 12,1% smatra kako su žene i muškarci jednako zastupljeni te 12,1% ispitanika navodi kako nema mišljenje o ovoj temi. Zanimljivo je kako niti jedan ispitanik nije naveo da su žene

zastupljenije u sportu od muškaraca. Također, 70,3% ispitanika smatra kako sportaši imaju dugovječniju karijeru od sportašica, 14,8% ispitanika smatra kako sportašice i sportaši imaju jednako dugovječnu karijeru, 12,6% ispitanika nema mišljenje o toj temi, a samo 2,2% ispitanika smatra kako žene imaju dugovječniju karijeru. Nadalje, 53,3% ispitanika smatra kako se sportašice nakon trudnoće umirove i prestaju s profesionalnom karijerom dok njih 25,8% smatra kako se sportašice nakon poroda vraćaju profesionalnom sportu. Također, važno je napomenuti kako 83% ispitanika smatra kako sportašice odgađaju planiranje obitelji zbog profesionalne karijere. Samo 41,2% ispitanika čulo je kako se neka profesionalna sportašica vratila profesionalnoj karijeri nakon trudnoće te su ispitanici kao primjer sportašice u najvećoj mjeri izdvojile tenisačicu Serenu Williams, koja je ujedno i sportašica koja se pojavljuje u najviše objavljenih članaka u hrvatskim online medijima od 2020. do 2023. godine. Zaključno, anketa je pokazala kako ispitanici u najvećoj mjeri smatraju kako je povratak profesionalnih sportašica profesionalnoj karijeri nakon poroda iznimno težak te u 76,9% slučajeva smatraju kako bi tema trudnoće i majčinstva profesionalnih sportašica trebala biti više medijski zastupljena.

6. Rasprava

U kvantitativnoj analizi sadržaja članaka objavljenih u dva online medija prevladavali su članci u mediju Index.hr, dok su na drugom mjestu po brojnosti bili članci objavljeni na 24 sata.hr. Analizirani članci bili su objavljeni u samo dvije rubrike- sport i *lifestyle*. Ukupni broj analiziranih članaka dominirao je u rubrici sport gdje je objavljeno čak 84,8% članaka, dok je preostalih 15,2% članaka objavljeno u *lifestyle* rubrici. Razlika u broju analiziranih članaka po rubrikama direktno opovrgava hipotezu da su sportašice koje su trudne ili majke više prikazivane u *lifestyle* nego u sportskim rubrikama. Naprotiv, analizirane sportašice u ovom istraživanju su više prikazivane u sportskim rubrikama, neovisno o trudnoći i majčinstvu. Iako hipoteza nije potvrđena, utvrđena je značajna razlika u prikazivanju sportašica tijekom trudnoće ili majčinstva. Naime, sportašice koje su trudne ili su majke su u znatno većoj mjeri prikazivane u *lifestyle* rubrikama nego prije trudnoće ili majčinstva što govori da hipoteza nije potvrđena, ali je utvrđena značajna razlika.

Predmet analize bile su sportašice te kakva je njihova medijska reprezentacija te su rezultati pokazali kako je uvjerljivo najviše medijskog prostora zauzela Serena Williams s čak 51% ukupnog broja članaka. Slijedi je Naomi Osaka s 37,3% medijskog prostora u hrvatskim online medijima, dok su Elina Svitolina i Kim Clijsters zajedno zauzele svega 11,7% medijskog prostora što je jedna petina članaka objavljenih o Sereni Williams. Iz takvih se rezultata može zaključiti kako je Serena Williams ujedno i medijski najatraktivnija majka sportašica. Sadržaj članka u 86,3% slučajeva bio je tekst i fotografija/e te je samo 13,7% članaka sadržavalo tekst i video. Fotografije koje su objavljene u članku u 67,6% slučajeva sadržavale su sportašicu na terenu, dok su preostali članci sadržavali trudnoću sportašice, majčinstvo sportašice, privatni život sportašice izuzev majčinstva ili nešto drugo. Sudeći po onome što prikazuju fotografije u objavljenim člancima i po broju članaka objavljenih u sportskim rubrikama, može se sa sigurnošću reći kako su sportašice, neovisno o trudnoći ili majčinstvu, više prikazane kroz sportske okvire te se njihovoj profesiji pridaje veća medijska pozornost nego privatnom životu. Takav zaključak kosi se s rezultatima istraživanja Jurakić i dr. iz 2020. godine u kojemu se sportašice u online medijima izrazito slabo zastupljene, svega 6% u odnosu na muškarce koji su bili zastupljeni u 94% slučajeva, a u tom malom broju slučajeva, sportašice su prikazivane na seksistički i degradirajući način. Sudeći po tome, moglo se zaključiti kako će i članci analizirani u ovome istraživanju težiti istim pretpostavkama, no rezultati su pokazali drugačiju medijsku sliku hrvatskih online medija. Jedan od mogućih razloga takvoga medijskog

izvještavanja o ženama u sportu su preporuke Agencije za elektroničke medije koja je propisala važne preporuke za izvještavanje o ženama u sportu (Eibl i dr., 2019: 5). Zbog utjecaja na društvo, mediji su obavezni izvještavati o ženama u sportu bez stereotipa te doprinostiti ostvarenju rodno nediskriminiranih standarda koji potiču raznovrsnost sportskih aktivnosti u pluralističkom društvu. Jednako tako, mediji su obavezni poticati vidljivost i zastupljenost žena u sportu te da izvještavanje o ženama u sportu bude objektivno i standardizirano (Eibl i dr., 2019: 5). Sukladno istraživanju Agencije za elektroničke medije koje je potvrdilo podzastupljenost žena u hrvatskim medijima u kojima je samo 5,6% televizijskog vremena posvećeno ženskom sportu i zakonima na području Republike Hrvatske koji se bave suzbijanjem rodne diskriminacije u sportu, kreirane su preporuke za izvještavanje o ženama u sportu (Eibl i dr., 2019: 17). Moguće je pretpostaviti kako su se hrvatski portali analizirani u ovom istraživanju počeli pridržavati preporuka za bolje praćenje ženskog sporta u elektroničkim medijima. Preporuke o boljem praćenju ženskog sporta ne odnose se isključivo na medije i njihovo izvještavanje, već dio odgovornosti moraju snositi i sportski savezi kojima su preporuke također usmjerene (Eibl i dr., 2019: 60-62).

Nadalje, sportski su se uspjesi analiziranih sportašica spomenuti u čak 63,7% članaka, što daje dojam kako su njihovi uspjesi bitni i relevantni za društvo. Pozitivno izvještavanje o sportskim uspjesima sportašica vidljivo je i u samim člancima, ali i u naslovima članaka gdje se analizirane sportašice uzdiže prikladnim epitetima koji upućuju na njihove neizostavne sportske uspjehe. Adekvatno i pozitivno izvještavanje o sportskim uspjesima majki sportašica iznimno je važno i prema Coche i Tuggle koji su u svojem istraživanju medijskog izvještavanja o Olimpijskim igrama iz 2017. godine dobili izrazito degradirajuće rezultate gdje su sportašice u medijskom izvještavanju bile gotovo nevidljive. Odnos profesionalne karijere i majčinstva sportašica u 92,2% članaka se uopće ne spominje, ali je izrazito bitno napomenuti kako je preostalih 7,8% članaka u kojima se spominje odnos majčinstva i karijere pozitivno prikazan. U tim su slučajevima trudnoća ili majčinstvo prikazani kao kompatibilni sa sportskom karijerom što nedvojbeno spada u pozitivno medijsko izvještavanje o majkama sportašicama što se može vidjeti i u istraživanju McGannona i dr. iz 2012. godine, gdje je u fokusu bila atletičarka Paula Radcliffe, koja je među prvim medijski popraćenim ženama demantirala tvrdnje kako su profesionalni sport i majčinstvo međusobno isključujući. Prema tom istraživanju, mediji su pozitivno prikazivali majčinstvo i trudnoću te su atletičarku značajno uzdizali zbog uspjeha u oba polja. No rezultati dobiveni ovim istraživanjem pokazuju kako je samo 2,5% članaka uključivalo uzdizanje sportašica zbog kombiniranja karijere i majčinstva

dok su preostalih 97,5% članaka zanemarili uzdizanje takve vrste uspjeha. Naslovi članka su samo u 5,4% slučajeva bili *clickbait* što također puno govori o načinu izvještavanja o majkama sportašicama u hrvatskim online medijima. Naime, iz medijskih naslova može se zaključiti kako u većini slučajeva tekst članka odgovara naslovu.

Istraživanje se prvenstveno fokusiralo na majke sportašice, ali budući da je u pitanju bio vremenski period od više od 3 godine, rezultati su pokazali da su je u trenutku kada je članak objavljen, u 57,8% članaka sportašica bila trudna ili majka. U preostalih 42,2% objavljenih članaka, u trenutku objave, sportašice nisu bile trudne niti majke. Analizirane sportašice su se u trenutku objavljanja članka u 72,1% slučajeva aktivno bavile sportom. Nadalje, u 22,1% slučajeva je karijera analizirane sportašice bila u pauzi u trenutku pisanja članka, dok je u 5,8% slučajeva profesionalna karijera analizirane sportašice bila u mirovini. Partner/ica analiziranih sportašica ukupno se pojavljuje u 13,2% ukupnog broja članaka, što daje zaključak kako su profesionalne sportašice u primarnom fokusu izvještavanja hrvatskih online medija. Međutim, uočen je značajan porast postotka spominjanja partner/ice analiziranih sportašica kada su članci napisani u *lifestyle* rubrici. Naime, od ukupno 31 članka objavljenih u *lifestyle* rubrici, u njih 18 se spominje partner/ica sportašice, dok se u 13 članaka objavljenih u *lifestyle* rubrici partner/ica ne spominje. To dovodi do zaključka da kada se o majkama sportašicama piše u *lifestyle* rubrici te je fokus na njihovom privatnom životu, u 58% slučajeva se spominje i partner/ica profesionalne sportašice.

Provedena anketa slaže se s rezultatima istraživanja koje je pokazalo kako se o majkama sportašicama piše većinom u sportskim rubrikama te se ujedno i zanemaruje majčinstvo. Unatoč zanemarivanju majčinstva u sportu, važno je naglasiti kako su hrvatski online mediji obuhvaćeni uzorkom ovog istraživanja zadovoljili kriterije Agencije za elektroničke medije te su objavljivali adekvatne članke bez degradirajućih i seksističkih implikacija. Takva medijska reprezentacija dovodi do zaključka kako su Index.hr i 24 sata hr u vremenu analize članaka o majkama sportašicama izvještavali pozitivno i profesionalno.

7. Zaključak

Jedan od ključnih aspekata društvenog života oduvijek je bio sport. Pojavom tehnologije sportaši i sportašice postali su slavni te imaju veliki utjecaj na društvo i na oblikovanje javnog mnijenja. Žene su u sportu bile degradirane i zanemarene, no nakon brojnih zakona o rodnoj ravnopravnosti u sportu, žene su dobile mogućnost sudjelovanja u sportu. Samo sudjelovanje ne znači ujedno i vidljivost, za što su više nego potrebni mediji koji odlučuju što će i koliko ući u medijski prostor. Medijska reprezentacija žena izrazito je slaba za razliku od medijske reprezentacije muškaraca, pa je jednako tako nisko zastupljena i medijska reprezentacija majčinstva u sportu. Mediji su ogledalo društva te svojom reprezentacijom daju poticaj sportašicama za mogući povratak profesionalnom sportu i produljivanju profesionalne karijere. Istraživanje se bavilo medijskom reprezentacijom profesionalnih sportašica u hrvatskim online medijima Index.hr i 24 sata.hr u vremenskom periodu od 1.1.2020. do 6.6.2023. godine. Hipoteza je postavljena tako da pokušava razaznati pojavljuju li se sportašice koje su trudne ili majke više u *lifestyle* ili u sportskim rubrikama. Istraživanje je pokazalo kako su sportašice koje su analizirane u istraživanju više zastupljene u sportskim rubrikama što direktno opovrgava hipotezu. Iako hipoteza nije potvrđena, utvrđena je značajna razlika u medijskoj reprezentaciji sportašica koje su u trenutku objavljivanja članka bile trudne ili majke i sportašica koje nisu bile trudne u trenutku objavljivanja članka. Utvrđeno je da su sportašice koje su trudne ili majke u većoj mjeri zastupljene u *lifestyle* rubrici nego sportašice koje nisu trudne ili majke. Također, rezultati istraživanja pokazali su kako većina analiziranih članaka ne povezuje profesionalni sport i majčinstvo, dok oni članci koji povezuju, pozitivno prikazuju povezanost trudnoće i majčinstva. No iako su u nekolicini članaka povezanost profesionalnog sporta i majčinstva pozitivno prikazani, izrazito mali broj članaka uzdiže profesionalne sportašice zbog povratka profesionalnoj karijeri nakon poroda. Anketa objavljena na društvenim mrežama donijela je rezultate u kojima ispitanici smatraju kako žene nisu dovoljno zastupljene u sportu te kako zbog trudnoće i poroda njihova karijera traje znatno manje nego karijera profesionalnih sportaša. Također, ispitanici smatraju kako profesionalne sportašice odgađaju planiranje obitelji, kao i trudnoću i majčinstvo, zbog profesionalne karijere. Možda i najvažniji zaključak koji je anketa donijela je da ispitanici smatraju kako je povratak profesionalnom sportu nakon poroda izrazito težak, ali i da bi mediji trebali više uključivati majke sportašice u medijski dijalog.

Ograničenja ovog istraživanja mogu se očitovati prvenstveno u vremenskom periodu istraživanja. U istraživanju je analizirano 204 članka, no moguće je kako bi rezultati bili

adekvatniji da je istraživanje provedeno u duljem vremenskom periodu, primjerice od 5 do 10 godina. Jednako tako, istraživanje bi bilo adekvatnije kada bi se analizirale domaće sportašice jer bi vjerojatno o njima bilo objavljeno puno više članaka, što u sportskim, što u *lifestyle* rubrikama. Dodatno ograničenje istraživanja je što nije provedena analiza podudarnosti kodiranja niti statistički test značajnosti razlika, zbog čega možemo govoriti samo uvjetno o opovrgavanju hipoteze.

Izrazito je važno da se medijska reprezentacija trudnoće i majčinstva u sportu nastavi istraživati kako bi medijska reprezentacija majki sportašica bila što kvalitetnija i brojnija. Iduća bi istraživanja na temu povezanosti profesionalnog sporta i majčinstva trebala analizirati i tradicionalne i online medije kako bi se dobila bolja slika medijske reprezentacije. Istraživanjem više vrsta medija dobila bi se konkretnija medijska reprezentacija koja bi samim time bila i reprezentativnija od analize samo jednog medija. Također, buduća bi istraživanja trebala analizirati veći broj profesionalnih sportašica kako bi se mogao dobiti bolji kontekst same teme. Jednako tako, važno je naglasiti kako se trudnoća i majčinstvo sportašica ne može analizirati na samo jedan način budući da je majčinstvo vrlo kompleksan i individualan aspekt života svake žene. Iznimno je važno da budući istraživači budu objektivni te postave dobro strukturirane hipoteze i istraživačka pitanja kako bi istraživanja bila što reprezentativnija.

8. Popis literature

- Babić, Mario i dr. (2019) Tjelovježba tijekom i poslije trudnoće. *Zdravstveni glasnik* vol 5(2): 53-65.
- Bartoluci, Sunčica i Baršić, Mateja (2020) „Još si i lijepa i igraš nogomet?\": rodna (ne)ravnopravnost i nogomet/futsal. *Stud. ethnol. Croat* vol. 32: 97-126.
- Caillois, Roger (1979) *Igre i ljudi: Maska i zanos*. Beograd: Nolit
- Coche, Roxane (2015) The Amount of Women's Sports Coverage on International Sports News Websites' Home Pages: Content Analysis of the Top Two Sites From Canada, France, Great Britain, and the United States. *Electronic News* vol 9 (4): 223-241.
- Coche, Roxane i Tuggle C. A. (2017) Men or woman, only five olympic sports matter: A quantitative analysis of NBC's prime-time coverage of the Rio olympics. *Electronic news* 20(10):1-19.
- Eibl, Romana, Redžić, Dea i Šarec, Marin (2019) Preporuke za bolje praćenje ženskog sporta u elektroničkim medijima. Zagreb: Agencija za elektroničke medije
- Greblo Jurakić, Zrinka i dr. (2021) “Ženski sport nije pravi sport”: negativni stereotipi prema sportašicama i doživljaj rodne neravnopravnosti u rukometu u Hrvatskoj. *Revija za sociologiju* 51(1): 81-102.
- Hendelja, Iva i Bartolac, Andreja (2021) Iskustvo tranzicije u majčinstvo i promjene okupacijskog životnog stila mladih majki. *Ljetopis socijalnog rada* 28 (3): 645-671.
- Kraljić, Suzana i Drnovšek, Katja (2022) Gender determination in sport. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 59 (1): 41-58.
- Krippendorff, Klaus (2004) *Content Analysis: An introduction to its methodology*. California, London i New Delhi: Sage.
- Lubina, Tihana i Brkić Klimpak, Ivana (2014) Rodni stereotipi: Objektivizacija ženskog lika u medijima. *Pravni vjesnik* 30(2): 213-231.
- Maskalan, Ana (2019) Sporting the glass jaw: Views on woman in sports. *Synthesis Philosophica* 68(2): 285-300.

McGannon, Kerry R. I dr. (2015) Negotiating Motherhood and Athletic Identity: A Qualitative Analysis of Olympic Athlete Mother Representations in Media Narratives. *Psychology of Sport & Exercise*. 1-32.

McGannon, Kerry R. I dr. (2012) (De)Constructing Paula Radcliffe: Exploring media representations of elite running, pregnancy and motherhood through cultural sport psychology. *Psychology of Sport and Exercise* vol 13: 820-829.

Mijatov, Nikola i dr. (2020) Objectification of female body in sport events. *Pannoniana* vol 4 (1): 233-244.

Peruško, Zrinjka (2023) Digital News Report <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/croatia> pristupljeno 28.7.2023.

Planinić, Martina i Ljubičić, Ružica (2020) Žene u sportu- Rodna ravnopravnost u sportu, medijima i sportskim odnosima s javnošću. *Mostariensia* 24 (1): 133-153.

Schuster, Snježana i dr. (2016) Measuring physical activity in pregnancy using questionnaires: A meta analysis. *Acta clin Croat* 55(3): 440-452.

Spowart, Lucy i McGannon, Kelly R. (2023) *Motherhood and sport: Collective stories of identity and difference*. London i New York: Routledge.

Tekavc, J., Wylleman, P. i Cecić Erpič S. (2020) Becoming a mother-athlete: female athletes' transition to motherhood in Slovenia. *Sport in Society* 23 (4): 734-750.

Zaplatic Degač, Nikolina i Kuzmić, Anica (2021) Motivacija, barijere i stavovi o vježbanju u trudnoći. *Physioter. Croat* vol 19: 217-232.

9. Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1: Zastupljenost sportašica u analiziranom uzorku hrvatskih online medija

Tablica 2: Status karijere analiziranih sportašica za vrijeme objave članka

Tablica 3: Načini reprezentacije sportašica na fotografijama

Slike

Slika 1: Zastupljenost sportašica u različitim rubrikama u korelaciji s trudnoćom i majčinstvom

Slika 2: Prikaz partnera/ica sportašica u člancima ovisno o rubrici u kojoj je članak objavljen

10. Prilozi

Prilog 1: Analitička matrica

1. DATUM OBJAVE ČLANKA: upisivanje u rubriku
2. NASLOV ČLANKA: upisivanje u rubriku
3. U kojem je online mediju objavljen članak:

0- index.hr

1-24 sata

4. U kojoj je rubrici napisan članak:

0-sport

1-politika

2-lifestyle, priče o slavnima, zabava

3-crna kronika

4-drugo

5. Koja je sportašica glavna akterica u članku?

0-Serena Williams

1-Kim Clijsters

2-Naomi Osaka

3-Elina Svitolina

6. Što sadrži članak?

0-samo tekst

1-tekst+ fotografija

2-tekst+ video

7. spominju li se u članku sportski uspjesi sportašice?

0-DA

1-NE

8. U trenutku u kojem je članak izašao, je li sportašica bila trudna ili postala majkom?

0-Ne, nije bila trudna niti je imala djecu

1-Da, bila je trudna ili je imala djecu

9. U trenutku u kojem je članak izašao, u kojem je statusu bila profesionalna karijera sportašice?

0-Aktivno se bavila sportom

1-Pauzirala je profesionalno bavljenje sportom

2-U mirovini

3-Drugo

10. Ako se u članku spominje trudnoća ili majčinstvo sportašice, na koji je način prikazana njena karijera u odnosu na to?

0- Nije prikazan odnos karijere sportašice i majčinstva

1- Karijera sportašice i majčinstvo prikazani su u opoziciji (npr. teško će biti vratiti se u profesionalni sport, teško će biti ostvariti dobre rezultate, majčinstvo i karijera ne idu zajedno itd.)

2- Karijera sportašice i majčinstvo prikazani su kao komplementarni (npr. majčinstvo daje snagu da nastavi karijeru itd.)

11. Ako je prikazana fotografija, što prikazuje fotografije u članku?

0-nema fotografije

1 sportašicu na terenu

2 -trudnoću sportašice

3 -majčinstvo sportašice

4 Privatni život izuzev majčinstva

5 drugo

12. spominje li se u članku partner/suprug/otac?

0-DA

1- NE

13. Je li naslov članka senzacionalistički/trivijalan/ clickbait (piše li u naslovu NEĆETE VJEROVATI ŠTO SE DOGODILO, OVO NISTE MOGLI OČEKIVATI, NEĆETE VJEROVATI SVOJIM OČIMA i slično?)

0-DA

1-NE

14. Uzdiže li se sportašica u članku zbog toga što je trudna/majka i nastavlja profesionalnu karijeru?

0-DA

1-NE

15. Komentar:

Sažetak

Ovaj istraživački rad bavi se medijskom reprezentacijom profesionalnih sportašica i majčinstva u hrvatskim online medijima. Medijska reprezentacija žena u društvu često je degradirajuća i objektivizirajuća, pa je takva i medijska reprezentacija sportašica. Tema majčinstva u sportu nije zastupljena u medijima u dovoljnoj mjeri. Mediji su ogledalo društva te svojom reprezentacijom daju poticaj sportašicama za mogući povratak profesionalnom sportu i produljivanju profesionalne karijere. Ovo istraživanje se bavilo medijskom reprezentacijom profesionalnih sportašica u hrvatskim online medijima Index.hr i 24 sata.hr koristeći metodu analize sadržaja. Budući da je trudnoća proces u kojem se ženino tijelo mijenja i iznimno napreže, važno je ispitati način na koji se mediji odnose prema majkama sportašicama. Istraživanje nije potvrdilo prvobitnu hipotezu da će se majke sportašice u većoj mjeri pojavljivati u lifestyle nego u sportskim rubrikama, ali je utvrdilo značajnu razliku u pojavljivanjima u rubrikama u trenutku kada sportašice nisu bile majke i kada su bile trudne ili su bile majke. Ovakva vrsta istraživanja od velike je važnosti za žene i majke, ali jednako tako i za društvo kako bi se stvarala pozitivna slika trudnoće i majčinstva u korelaciji s profesionalnim sportom.

Ključne riječi: *sportašice, trudnoća, majčinstvo, medijska reprezentacija, online mediji*

Abstract

This master's thesis analyses media representation of professional female athletes and motherhood in Croatian online media. The significance of this work is manifested in the influence of the media on public opinion. The media representation of women in society is often degrading and objectifying, and likewise is the representation of female athletes. Furthermore, pregnancy is a process in which a woman's body is changing and is extremely strained, so it is important to examine the way the media approaches female athletes and motherhood. The research did not confirm the initial hypothesis that athlete mothers are more likely to appear in lifestyle than sports columns, but it determined a significant difference in the appearances in the columns when the athletes were not mothers and when they were pregnant or were mothers. This type of research is of great importance for women and mothers, but also for society in order to create a positive image of pregnancy and motherhood in correlation with professional sports.

Key words: *female athletes, pregnancy, motherhood, media representation, online media*